

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Gamze Nevra KÖROĞLU

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEMEDE GÖREV YAPAN MÜZİK DERSİ
ÖĞRETMENLERİNİN 2006 MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE İLGİLİ
GÖRÜŞLERİ VE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Programı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2013

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Gamze Nevra KÖROĞLU

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEMEDE GÖREV YAPAN MÜZİK DERSİ
ÖĞRETMENLERİNİN 2006 MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE İLGİLİ
GÖRÜŞLERİ VE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Danışman

Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Programı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2013

Akdeniz Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Gamze Nevra KÖROĞLU'nun bu çalışması, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Mehmet ERDOĞAN

Üye (Danışman): Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN

Üye: Yrd. Doç. Dr. Sebahat ÖZMENTEŞ

Tez Başlığı: İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Yapan Müzik Dersi Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri ve Karşılaştıkları Sorunlar

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi: 07/03/2013

Mezuniyet Tarihi : .../.../20..

Doç. Dr. Selçuk UYGUN

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ	iii
KISALTMALAR LİSTESİ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ	vii

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE ALANI

1.1. Problem Durumu	1
1.1.2. Problem Cümlesi	6
1.1.3. Alt Problemler	6
1.2. Araştırmanın Önemi	6
1.3. Araştırmanın Amacı	7
1.4. Sayıtlar	7
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.6. Tanımlar	7

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Eğitim	9
2.2. Müzik	9
2.2.1. Müziğin İşlevleri	10
2.3. Müzik Eğitimi	10
2.4. Eğitim ve Öğretim Programı	11
2.5. Müzik Eğitim ve Öğretim Programı	12
2.6. Cumhuriyetten Günümüze Müzik Eğitim ve Öğretim Programları	13
2.7. 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı	14
2.7.1. Programın Vizyonu	16
2.7.2. Programın Temel Yaklaşımları	16
2.7.3. Müzik Dersi Öğretim Programının Temel Yapısı(1-8.Sınıflar)	17
2.7.3.1.Genel Amaçlar	18
2.7.3.2.Temel Beceriler ve Değerler	18
2.7.3.3.Öğrenme Alanları	19
2.7.3.4.Kazanımlar	19
2.7.3.5.Etkinlikler	19
2.7.3.6.Açıklamalar	19
2.7.3.7.Müzik Dersi Öğrenme-Öğretme Süreci	20

2.8.	CIPP Program Değerlendirme Modeli	22
2.9.	İlgili Araştırmalar	24
2.9.1.	Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar	24
2.9.2.	Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	26

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1.	Araştırmanın Modeli	27
3.2.	Katılımcı	27
3.3.	Veri Toplama Aracı	28
3.4.	Veri Toplama Süreci	29
3.5.	Veri Analizi	30

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1.	Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	32
4.1.1.	Kazanımların Müziksel İlke ve Kavramları Kazandırması	32
4.1.2.	Programda Yer Alan Müziksel Bilgilerin Öğrencilerin Seviyesine Uygunluğu	32
4.1.3.	Kazanımların Öğrencilerin Seviyesine Uygunluğu	33
4.1.4.	Ders Konularına Ayrılan Süre	34
4.2.	İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	35
4.2.1.	Programda Yer Alan Materyallerin Öğrenmedeki Etkisi	35
4.2.2.	Sınıfta Yer Alan Donanımlar İle Kazanımlara Ulaşabilme Durumu	36
4.2.3.	Programda Yer Alan Kazanımlar ile Ders Kitabındaki Konuların Tutarlılığı	37
4.3.	Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	37
4.3.1.	Öğrenilen Her Yeni Konu İçin Programda Yer Alan Alıştırmaların Yeterliliği	37
4.3.2.	Öğrencilerin Aktif Olarak Derse Katılmasında Programın Rolü	38
4.4.	Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	38
4.4.1.	Programın Müzik Eğitimine Yönelik İhtiyaçlara Cevap Vermesi	39
4.4.2.	Program Sonunda Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Kazanımları	39
4.4.3.	Programın Öğrencilerin Müzik Becerilerini Geliştirmedeki Katkısı	40
	SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER	42
	KAYNAKÇA	47
	EKLER	50
	EK 1: Görüşme Formu	51
	EK 2: Araştırmaya İlişkin Resmi İzin Belgeleri	54
	ÖZGEÇMİŞ	57

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. 2006 Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Semboller ve Anlamları.....	20
Tablo 2. Müzik Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri.....	28

KISALTMALAR

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MUR	Muratpaşa
KON	Konyaaltı
KEP	Kepez

ÖZET

Bu araştırma, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin, 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik görüşleri ve karşılaştıkları sorunları ele almaktadır. Araştırmada Stufflebeam'in bağlam, girdi, süreç ve ürün (CIPP) program değerlendirme modelinin aşamaları kullanılarak, müzik dersi öğretmenlerinin 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik görüşleri alınmıştır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve araştırmaya kolay ulaşılabilir örneklem seçme yoluyla Antalya ili merkez ilçelerinden Döşemealtı, Konyaaltı, Aksu, Muratpaşa ve Kepez ilçelerindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim ikinci kademe okullarında görev yapan 14 müzik öğretmeni katılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu yoluyla elde edilmiş, verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Programın bağlam, girdi, süreç ve ürün boyutuna ilişkin müzik öğretmenlerinden elde edilen verilere dayanarak; programın bağlam boyutuna yönelik müzik öğretmenlerinin; müziksel ilke, kavram ve bilgiler konusunda programı yetersiz buldukları, kazanımlarda yer alan konuların öğrencilerin seviyesine uygun olarak hazırlanmadığı sonucuna varılmıştır. Girdi boyutuna yönelik; programda yer verilen materyallerin öğrencileri olumlu yönde etkilediği, ancak öğretmenlerin görev yaptıkları okullarında donanım eksikliği yaşadıkları görülmüştür. Programın süreç boyutuna ilişkin; müzik öğretmenlerinin kazanımlara yönelik etkinlikleri yeterli buldukları, fakat ders süresinin kısıtlı olmasından dolayı verimli ders işleyemedikleri ortaya çıkmıştır. Ürün boyutuna yönelik ise; programda öğrencilere günlük hayatlarında yardımcı olacak, öğrencilerin ilgisini çekecek bilgilere ve şarkılara yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik dersi öğretim programı, Müzik dersi öğretmeni, Bağlam, Girdi, Süreç, Ürün.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the opinions of the second grade music teachers at the elementary schools regarding the music lesson curriculum in 2006 and the problems encountered during application. The view of the second grade music teachers were taken by using the steps of the context, input, process and product (CIPP) programme evaluation model in this research.

Qualitative research method was used in the study. The participants of the study are 14 music teachers who work with second graders in the elementary schools affiliated to the Ministry of National Education. They were selected from elementary schools in the Döşemealtı, Konyaaltı, Aksu, Muratpaşa and Kepez districts, which are among the central districts of Antalya Province by means of availability sampling method, also known as convenience sampling. The data were obtained through the interview forms developed by the researcher, and the descriptive analysis method was used for the analysis of the data.

Depending on the data regarding the context, input, process and product dimensions of the programme, obtained from the music teachers; with regards to the context dimension of the programme, it is concluded that the music teachers find the programme insufficient in terms of musical principle, concept and information and that the subjects in the educational attainments are not prepared in accordance with the levels of the students. As to the input dimension of the programme, it is seen that the materials utilized in the programme have a positive effect on the students but the teachers still have problems in terms of equipment deficiency at the schools they are in charge. With regards to the process dimension of the programme; it is found out that the teachers deem the activities aimed for educational attainments sufficient however they cannot teach their lessons efficiently due to the limited time of the lesson. In terms of product dimension; it is inferred that the information and songs to help the students in their daily lives and to attract their attention are not included in the programme.

Keywords: Music lesson curriculum, Music lesson teacher, Context, Input, Process, Products.

ÖNSÖZ

Bu araştırma Antalya ili merkez ilçeleri ilköğretim ikinci kademedede görev yapan müzik öğretmenleri ile yapılmıştır. Araştırma kapsamında ilköğretim ikinci kademedede görev yapan müzik öğretmenlerinin 2006 müzik öğretim programı ile ilgili görüşleri ve uygulamada karşılaştıkları sorunlar ele alınmıştır. Bu araştırmadan elde edilen verilerin öğretmenler ve öğrencilere yönelik yapılacak farklı çalışmalara yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın planlanıp gerçekleştirilmesinde desteğini esirgemeyen değerli tez danışmanım Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN'a, tez çalışması sürecinde yardımını esirgemeyen Doç. Dr. Mehmet ERDOĞAN'a ve Yrd. Doç. Dr. Sabahat ÖZMENTEŞ'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca bu araştırma süresince sabırla bana yardımcı olan ve desteğini her zaman yanımda hissettiğim değerli eşime ve aileme teşekkür ederim.

Antalya, 2013

Gamze Nevra KÖROĞLU

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE ALANI

1.1. Problem Durumu

Toplumların en önemli amaçlarından biri; çağın değişen ve gelişen koşulları içinde, bağlı bulunduğu toplumun sosyal, kültürel, politik ve ekonomik yapısına göre insan yetiştirmektir (Kocabaş, 1993, s. 1). Çağdaş bir toplum olmanın en önemli özelliği bilimselliği günlük yaşamdan ayrı tutmamak, onu yaşamın bir parçası haline getirmektir. Bunu gerçekleştirmede en büyük görev ise hiç kuşkusuz eğitim sistemine düşmektedir (Karasar, 2011). Eğitim; bireyin doğumundan başlayıp ölünceye kadar devam eden bir süreçtir. Bu süreç içerisinde bireyler birçok bilgi, beceri ve değer kazanır, bu kazanımlar da insan davranışlarında fark edilir değişikliklere yol açar (Erden, 2011, s. 13). Bireyin davranışlarında meydana gelen bu değişiklikler eğitim sürecinin bir boyutunu oluşturan müzik ile başka bir ifade şekli kazanır. Uçan (2005, s. 106) müziği; “duygu, düşünce, izlenim ve tasarımları ve başka gereçlerinde katkısıyla belli durum, olgu ve olayları belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilerek biçimlendirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütün olarak ifade etmiştir. Müzik, insan hayatının her evresinde yer almakta ve geçmişten bugüne kadar uzanan süreç içerisinde bireylerin yaşayış şekillerine yön vermektedir (Aras, 2010, s. 1). İnsan ve toplum yaşamındaki bu etkileri, müziğin bazı önemli işlevlerinden kaynaklanmaktadır. Bunlar; bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitsel işlevleridir (Uçan, 2005, s. 29).

Müziğin bireysel işlevinin varlığı insanı temel alan ve insan davranışlarına olumlu yönde etki etmek isteyen bir sanat dalı olması sebebiyledir. Say (2002, s. 19) müziğin bireysel işlevinin insanlar üzerinde ki etkisini “müzik, birey olarak insanın duygusal ve düşünsel dünyasına hareket getirir. İnsanın kendini tanımasına ve kanıtlamasına, duyguları inceltmesi ve yüceltmesine, düşündürüp duygulandırmasına olanaklar açar” şeklinde dile getirmiştir. Aynı zamanda müzik, bireyleri kaynaştırıcı, bireyler arasında birleştirici ve bütünleştirici bir rol oynaması sebebiyle toplumsaldır. Müziğin bu birleştirici işlevi toplumda ortak bir müzik bilinci ve kültürü de oluşturabilir. Bu ortak müzik kültürünü insanlara tanıtmaya ve sunma durumunda da müziğin ekonomik anlamda ki yararlarından söz edilebilir. Bu bağlamda Günay (2011, s. 21) müziğin toplumsal ve kültürel işlevine; müzik, bireylerin içinde buldukları toplumun kültürü ile yoğrulması, müziği üretenler ve tüketenler arasında

toplumsal bir bağ kurması sebebiyle bir bütünlük arz eder düşüncesi ile yaklaşmaktadır. Ayrıca müziği üreten ve tüketenlerin oluşturduğu müzik teknolojisi ve buna bağlı olarak gelişen müzik endüstrisi de çok sayıda insanı etkilemektedir (Say, 2002, s. 19).

Bütün bu açıklamalar ve tanımlar ışığında müzik, bir sanat dalı olmasının yanında, insan ve toplum üzerinde birçok işleve sahip olduğu görülmektedir. Müziğin işlevlerinin etkili ve verimli olabilmesi için de bireye müziksel bazı davranışların kazandırılması gerekmektedir (Kocabaş, 1993, s. 3). Bu davranışları kazanabilme ve bireyde davranış değişikliği meydana getirebilme süreci ise müzik eğitimi yoluyla gerçekleşmektedir. Bu noktada müziğin eğitsel işlevine değinmek gerekir. Uçan (2005, s. 36) müzik eğitimini; bireyde kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak belirli müziksel davranışlar oluşturma, bu davranışları değiştirme ve geliştirme süreci olarak tanımlamaktadır.

Bireyin davranışlarında meydana getirilmek istenen bu değişiklikler belirli bir yol ve yöntem izlenerek yapıldığı oranda etkili olabilir. Aynı zamanda bireyi merkeze alan bir yapıda oluşturulacak etkinliklerin gelişigüzel olmaması planlı ve düzenli bir sistem içerisinde yürütülmesi uygulamada ki başarıyı arttırabilir. Bu etkinliklerin yapılabilmesi için ise, programa ihtiyaç duyulmaktadır. Demirel (2010, s. 5)'in de belirttiği gibi eğitim istendik bir kültürleme olduğundan, eğitim programlarının belli bir plana göre hazırlanmış olması gerekmektedir. Eğitim programında yer alan hedeflere ve programın amaçlarına, ancak o programın amaçlarına yönelik olarak hazırlanan bir planlama ile ulaşılabilir (Demirci, 2009, s. 2). Eğitim sürecinde yaşanan gelişmeler ve değişimler eğitimi ve eğitime bağlı olan tüm yaşantıları etkilemekte, bu da eğitim programlarının ne kadar önemli olduğunu göstermektedir (Canbay, 2007, s. 1).

Eğitimin her alanında olduğu gibi müzik eğitiminin de belirli bir plan ve program dâhilinde tasarlanması önemli ve gereklidir. Çünkü müzik eğitim programı, Aras (2010, s. 2)'in da ifade ettiği gibi bireylerin müziksel bilinci kazanmasında en önemli faktörlerden biridir. Program, nitelikli bir müzik eğitiminin temel basamağını oluşturmaktadır. Bu bağlamda Demirci (2009, s. 3) belirli bir plan doğrultusunda uygulanan ve iyi hazırlanmış bir müzik eğitim ve öğretim programının önemini ve gerekliliğini vurgulamaktadır.

Ülkemizde ve dünyada meydana gelen bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak eğitimde ve onun bir kolu olan müzik eğitiminde de bu değişime ayak uydurmak ve programları bu değişime göre tasarlamak ihtiyacı günümüze kadar pek çok eğitim programı oluşturulmasına neden olmuştur. Günün ihtiyaçları göz önünde bulundurularak hazırlanan bu programlar çağın gereksinimleri doğrultusunda sürekli bir değişim halindedir.

Türkiye’de uygulanan müzik eğitim ve öğretim programlarına bakıldığında; cumhuriyetin ilk kurulduğu yıllardan itibaren okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde müzik eğitimine yer verildiği görülmektedir. İlköğretim ikinci kademedeki müzik eğitimi; 1924,1926, 1938, 1949, 1971, 1985 ve 1994 yıllarında hazırlanan programlara göre yürütülmüştür. Bu programlarda zorunlu ders olarak okutulmuştur. 1994 yılından önce hazırlanan programlarda Lise Müzik Programı kapsamında yer alırken, 1994 yılında hazırlanan program ile birlikte ilköğretim müzik programı içerisinde yerini almıştır (Uçan, 2005, s. 447).

Bu yıllar içerisinde geliştirilen ve uygulanan müzik eğitimi programları, hazırlandıkları dönemin şartlarına göre tasarlanmış ve dönemin ihtiyaçlarına göre şekillendirilip değiştirilmiştir. Çünkü eğitim, toplumun ihtiyaç ve beklentilerinden bağımsız değildir. Değişen dünya ve değişen toplumsal şartlar çerçevesinde 1995–1996 eğitim ve öğretim yılından itibaren İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı yürürlüğe girmiştir. Bu program ile ilköğretim, ilkokul ve ortaokul olarak ayrı tutulmayıp, bir bütün olarak kabul edilmiştir. Ayrıca programda 1. sınıftan başlayıp 8. sınıfa kadar devam eden müzik dersinin sistemli bir şekilde yürütülmesine karar verilmiştir (Canbay, 2007, s. 4).

Ülkemizde 1924 yılından günümüze kadar geliştirilip uygulanan müzik eğitim ve öğretim programlarına bakıldığında bazı eksikliklerle karşılaşıldığı görülmektedir. En büyük eksiklerin başında ise; bir eğitim ve öğretim programının program geliştirme ilkeleri ve çocukların gereksinimleri göz önünde bulundurulmadan hazırlanması gelmektedir (Kocabaş, 1993, s. 10). Bir eğitim programının uygulamaya konulduktan sonra, toplumun ve bireyin ihtiyaçlarına, beklentilerine, bilim ve teknolojik ilerlemelere, değişme ve gelişmelere uyum sağlayıp sağlamaması yönünden ele alınması gerekmektedir (Özdemir, 2009, s. 127-128). Uygulanmakta olan bir program için düşünüldüğünde; programın istenilen amaca ne kadar ulaştığını, değişime ve yeniliklere ne oranda uyum sağladığını anlamak ve program geliştirme için yeni adımlar atabilmek ancak programa yönelik bilgi edinildiğinde mümkün olabilir (Öz, 2007, s. 14). Fakat programın belli bir kısmını alıp incelemek, programın bütünündeki başarısını yansıtmayabilir. Genel bir yargıya varabilmek için, program bir bütün olarak ele alınmalıdır. Bu anlamda geliştirilen ve uygulanan programların ne denli başarılı olduğu konusunda öğretmenler büyük önem taşımaktadır. Çünkü Kocabaş (1993, s. 12)’in da ifade ettiği gibi programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin, uygulanmakta olan programa yönelik görüşleri ve önerileri olabilir. Bu hususlar özellikle program geliştiriciler ve uzmanlar için dikkate değerdir. Çünkü hazırlanan bir programın içerik olarak öneminin yanında, ne kadar uygulanabilir olduğu, öğretmenlerin görüşleri ve uygulamada karşılaştıkları sorunlar da önem

taşımaktadır. Bu sayede programın içeriğinde yer alan sorunlar belirlenerek, aksaklıklar giderilmeye çalışılabilir.

Öğretmenler program içerisinde yer alan önemli unsurlardan biridir. Çünkü öğretmenler programın uygulanma sürecinde aktif olarak yer almaktadır. Öğretmenler dışında programı dolaylı ya da doğrudan etkileyebilecek ve programa yönelik görüş bildirebilecek olan öğrenciler, uzmanlar, veliler, müdürler olmak üzere daha birçok unsur vardır. Ancak bu çalışma sadece müzik dersi öğretmenleri esas alınarak hazırlanmış ve müzik dersi öğretmenlerinin bakış açısı doğrultusunda program ele alınarak incelenmiştir. Bu bağlamda yapılan bu çalışma ülkemizde en son geliştirilen program olan 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik olarak hazırlanmıştır.

2006 yılında yürürlüğe giren ve halen uygulanmakta olan ilköğretim müzik dersi öğretim programı, Talim Terbiye Kurulu tarafından ilköğretim 1. ve 2. kademeyi kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Bu öğretim programının içeriği; genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme değerlendirme boyutlarından oluşmaktadır. Canbay (2007) 2006 yılında yürürlüğe giren müzik öğretim programına yönelik düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir;

“Ülkemizdeki bütün ilköğretim okullarında uygulanması gereken bu programın; öğretmen, eğitim olanakları bireysel ve çevresel diğer etkenler nedeniyle ne derecede etkili bir biçimde uygulandığı bilinmemektedir. Özellikle merkezden uzak ve sosyoekonomik olumsuzlukların daha fazla yaşandığı yerlerde programın uygulaması sırasında birtakım olumsuzlukların yaşandığı düşünülmekte bu da müzik eğitimi ve müzik öğretmenlerini güçlüklerle karşı karşıya bırakmaktadır. Buna ülkemizdeki eğitim koşullarının gelişimi ve eğitim politikalarının tutarsızlığı da eklenince sorun daha da büyümektedir (Canbay, 2007: 4)”.

Yapılan literatür taramasında Türkiye’de müzik dersi öğretim programına yönelik araştırmalara rastlanmıştır. Aras (2010)’ın 2006 yılında hazırlanan 6. sınıf müzik dersi öğretim programı içerisinde yer alan “müziksel algı ve bilgilenme” ile “müziksel yaratıcılık” öğrenme alanları arasındaki ilişki durumunun değerlendirilmesi adlı çalışması, öğrencilerin görüşleri doğrultusunda yapılmıştır. Aksu (2007)’nin çalışması ise İlköğretim 8. Sınıf müzik dersi öğretim programının hedeflerine ulaşma düzeyinin değerlendirmesine yönelik olup, çalışmada öğrenciler yer almıştır. Canbay (2007)’in İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür Ünitesi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi adlı çalışmasının örneğini 7. sınıflarda görev yapan müzik öğretmenleri oluşturmuştur. Müzik öğretmenleri ile yapılan bir diğer çalışma ise Demirci (2009)’nin yürütmüş olduğu

2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı, Öğretmen Kılavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Değerlendirilmesi adlı çalışmadır. Kırıcıoğlu (2011)'nin İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Kazanımlar Boyutuna yönelik yapmış olduğu çalışmada da yine öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Güçlü (2009)'nün araştırması ilköğretimde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin çocuk şarkıları hakkında görüşlerinin ilköğretim 6. sınıf müzik öğretim programı kapsamında değerlendirilmesine yönelik olup müzik öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Ancak bu araştırmalar incelendiğinde müzik dersi öğretim programının müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda bir bütün olarak ele alınmadığı görülmüş ve programın uygulanabilirliği hakkında yeteri kadar bilgiye rastlanmamıştır. Bu bağlamda; uygulanmakta olan 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik ilköğretim ikinci kademe görev yapan müzik öğretmenlerinin görüşlerini almak ve programın uygulanmasında karşılaşılan sorunları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Araştırmada program değerlendirme çalışması yapılmamıştır. Ancak; müzik dersi öğretim programı hakkında müzik dersi öğretmenlerinin görüşleri alınacağından, bir program değerlendirme modeline dayanarak görüşme formunda yer alan sorular hazırlanmıştır. Bu bağlamda; Stufflebeam'e ait olan ve Context (bağlam), Input (girdi), Process (süreç) ve Product (ürün) olmak üzere dört boyuttan oluşan bir program değerlendirme modeli kullanılarak görüşme soruları hazırlanmış ve bu doğrultuda müzik öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. CIPP Modelinin tercih edilme sebebi esnek, kullanılabilir ve araştırmacıların rahatlıkla anlayabileceği bir model olmasıdır (Arkan ve Üstün, 2010, s. 105).

CIPP modeli kullanılarak Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Aközbek (2008) tarafından Matematik Dersine yönelik öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Diğer bir çalışma Türkçe Öğretim Programının CIPP Değerlendirme Modeli Kullanılarak Uzman Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi'ne yönelik olup, Yaşar ve Ersoy (2012) tarafından yürütülmüştür. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde yapılan bir diğer çalışma ise, Karataş(2007)'in Modern Diller Bölümü İngilizce 2 Dersi Öğretim Programının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesine yöneliktir. Akın ve Ok (2012) İlköğretim Dördüncü Sınıf Matematik Öğretim Programının CIPP Modeline göre değerlendirilmesine yönelik bir çalışma yapmıştır.

Bu açıdan bakıldığında; CIPP modelinin öğretim programlarına yönelik yapılan çalışmalarda oldukça yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Diğer taraftan; müzik dersi öğretim programını oluşturan hedefler, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme olmak üzere bu dört basamağın, CIPP modelinde yer alan girdi, süreç, bağlam, ürün olmak

üzere dört basamağı kapsamı ve uygulanabilir olması ve bağlam, girdi, süreç ve çıktı olarak programı dört boyutta ele almasıdır. Böylece, 2006 müzik dersi öğretim programında yer alan hedefler, ihtiyaçlar, uygulamada kullanılan materyaller ile programın sonunda istenen seviyeye ulaşıp ulaşılamadığına yönelik müzik dersi öğretmenlerinin görüşleri alınacaktır.

1.1.2. Problem Cümlesi

İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin, bağlam(context), girdi(input), süreç(process) ve ürün(progress) program değerlendirme modeline dayanarak, 2006 yılında yürürlüğe konulan müzik dersi öğretim programı ile ilgili görüşleri nelerdir?

1.1.3. Alt Problemler

1. İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin, CIPP değerlendirme modelinin bağlam (context) boyutu açısından 2006 müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin, CIPP değerlendirme modelinin girdi (input) boyutu açısından 2006 müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin, CIPP değerlendirme modelinin süreç (process) boyutu açısından 2006 müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri nelerdir?
4. İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin, CIPP değerlendirme modelinin çıktı (product) boyutu açısından 2006 müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Bireylerin sağlıklı ve verimli bir müzik eğitimi alabilmesi için, müzik eğitimi aldıkları süreçte düzgün işleyen plan ve programa ihtiyaçları vardır. Aras (2010, s. 14)'ın da ifade ettiği gibi, bu süreçte bireyin müziksel davranışları kazanabilmesinde, müzik eğitimi programının sistemli ve istenilen hedeflere ulaşmayı sağlayacak şekilde belirli bir program çerçevesinde oluşturulması fazlasıyla önem teşkil etmektedir.

Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar eğitimde başarıyı arttırmak adına birçok müzik eğitim programı uygulanmıştır. En son oluşturulan program; 2007-2008 öğretim yılında uygulanmaya başlayan 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'dır (Demirci,2009, s. 18). Uygulanmakta olan programlarda; amaç, içerik, öğretim durumları ve değerlendirme boyutlarında bazı aksaklıklar ve eksiklikler görülebilmektedir. Programda

aksaklıklar varsa bu aksaklıkların neden kaynaklandığını tespit etmek, eksik olan veya yolunda gitmeyen öğelerin olup olmadığını bulmak ve bunun sonucunda da gereken düzeltmeleri yapmak önemlidir (Demirel, 2011, s. 193).

Bu çalışma, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik görüşleri ve uygulamada karşılaşılan sorunları ele almayı amaçlamaktadır. Bu bakımdan müzik dersi öğretim programına yönelik öğretmen görüşlerinin alınması önem teşkil etmektedir. Çalışmadan elde edilecek sonuçların, bu konudaki eksikliği gidereceği, öğretmenlerin görüşlerini ve uygulamada yaşanan sorunların nedenlerini analiz edeceği düşünülmektedir. Çalışma sonucunda elde edilen verilerin ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerine ve bu konu üzerinde çalışmak isteyen araştırmacılara, MEB' nin bu konulara yönelik çalışmalarına ve program geliştirme uzmanlarına yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin, bağlam (context), girdi (input), süreç (process) ve ürün (progress) program değerlendirme modeli kullanılarak, 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik görüşlerini belirlemektir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırma;

- Araştırmada yer alan müzik dersi öğretmenlerinin görüşme sorularına verecekleri cevapların gerçek görüşlerini yansıttığı temel sayıtlarına dayanmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. Antalya ili, 5 merkez ilçe (Muratpaşa, Aksu, Konyaaltı, Döşemealtı, Kepez) ile sınırlıdır.
2. Antalya ili ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenleri ile sınırlıdır.
3. Görüşme formu yoluyla elde edilen veriler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Müzik Dersi Öğretmeni: İlköğretim okullarında müzik dersinde görev yapan öğretmendir.

CIPP Değerlendirme Modeli: Daniel L. Stufflebeam tarafından geliştirilen, bağlam(Context), girdi(Input), süreç(Process) ve rn(Product) olmak üzere dört boyuttan oluşan bir program değerlendirme modelidir.

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Eğitim

“Genel çizgilerle eğitim, bireyin içinde yaşadığı toplumda davranış biçimleri edindiği süreçler toplamıdır” (Varış, 1996, s. 13). Başka bir ifade ile eğitim; insanların birer birey olarak toplumda kendini kabul ettirmesi için gerekli olan donanıma ulaşmasında; okul içerisinde ve ya çevresinde aldığı etkinliklerin bir bütünüdür (Aras, 2010, s. 2).

Bilim, teknik ve sanat olmak üzere bu üç alan bireylerin yetişmesinde, çalışmasında ve gelişmesinde rol oynar ve bireyi bütünler. Bu bütünleme, bireyde bir dünya görüşünün yani hayat felsefesinin oluşumuna yardımcı olur. Eğitim; bilim, teknik ve sanat olmak üzere bu üç alanı düzenleyerek, bireyleri değiştirme, geliştirme ve olgunlaştırma aşamasında önemli bir süreçtir. Bu üç alandan oluşan eğitim, bireyi biyolojik, toplumsal ve kültürel olarak ileri düzeyde yetiştirmeyi amaçlar (Uçan, 2005, s. 25). Aynı zamanda eğitim yoluyla ulaşılmak istenilen hedef, bireylere yaşadıkları toplumun kültürel öğelerini aktarmak ve toplumu arzu edilen geleceğe taşımaktır (Kocabaş, 1993, s. 1).

Eğitim, bireylerin gelecekte toplumda bir yere gelebilmesi için okulda ya da çevrelerinde aldıkları yardım etkinliklerinin tümünü içerir (Aras, 2010, s. 2). Diğer bir ifade ile eğitim; bireyi geliştirmeyi hedefleyen ve bu gelişim sürecinde gereken bilgi, beceri ve tutumları düzgün olarak bireye kazandırmayı amaçlayan en temel öğedir. Eğitimin düzgün bir şekilde uygulanabilmesi; dünyanın gelişen ve değişen şartlarını takip ederek, bu doğrultuda planlı ve programlı bir uygulama yapılması ile mümkündür (Parasız, 2009, s. 1).

2.2. Müzik

“Müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür” (Uçan, 2005, s. 10). Müzik bir sanat dalı olmasının yanı sıra aynı zamanda bir bilim dalıdır. Bireylerin gelişimine ve değişimine duygusal ve bilişsel açıdan yardımcı olan organik bir yapıdır (Külah, 2007, s. 1).

Diğer bir ifade ile ; “Müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri sesler ve ses kaynaklarının katkısıyla, belli olguları, belli amaç ve yöntemlerle, belli bir güzellik anlayışıyla ifade eden bir bütündür (Say, 2005, s. 358).”

Çoğaltılabilecek bu tanımlardan yola çıkarak; insanın duygusal yönünü ve ifade gücünü geliştirmede müzik önemli bir araçtır. Müzik, içerisinde estetik bir anlayış barındırmasının yanında, bireylerin hem kendi kültürünü hem de başka kültürleri tanınmasında da etkin bir role sahiptir (Canbay, 2007, s. 3).

2.2.1. Müziğin İşlevleri

Müziğin insan yaşamında bireysel toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel olmak üzere bazı işlevleri vardır.

Müziğin bireysel işlevleri; bireyin dengeli ve doyumlu, sağlıklı ve başarılı, duyarlı ve mutlu olması için bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapıları üzerinde olumlu izler bırakan müziksel uyarılma ve tepkide bulunma biçimlerini kapsar.

Müziğin toplumsal işlevleri; bireyler, birey ile toplum, toplumsal kesimler ve toplumlar arası tanışma, anlaşma, kaynaşma, dayanışma, yaklaşma, işbirliği, birleşme ve bütünleşme sağlanmasında müziğin oynadığı rolleri kapsar.

Müziğin kültürel işlevleri; kültürü artırıcı, kültürel özellikleri taşıyıcı ve kuşaktan kuşağa aktarıcı, kültürler arası ilişkileri zenginleştirici müziksel birikim ve etkinlikleri kapsar.

Müziğin ekonomik işlevleri; sanatsal öz korunmakla birlikte müzik alanında giderek belirginleşen sunu-istem, üretim-dağıtım-tüketim ilişkilerinin ağır bastığı çalışma ve düzenlemeleri kapsar.

Müziğin eğitimsel işlevleri; bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevleri düzenli, sağlıklı, etkili, verimli ve yararlı olmasını sağlamaya yönelik müziksel öğrenme etkinliklerini ve bunlara ilişkin düzenlemeleri kapsar” (Uçan, 2005, s. 29).

2.3. Müzik Eğitimi

Müzik, insanlık tarihinin her evresinde varlığını sürdürmüş ve geçmişten bugüne kadar geçen zaman içerisinde toplumların ve insanların yaşayış şekillerine yön vermiş bir sanat dalıdır (Aras, 2010, s. 1). Toplumları kültürel ve ekonomik anlamda etkileyen müzik; eğitim yolu ve eğitim aracı olarak bireylerin yaşantısına yön vermektir. Külah (2007, s. 1) ’ın da ifade ettiği gibi; müzik eğitimi bir toplumun değişimini, gelişimini ve kültürel aktarımını sağlayan en önemli unsurlardan biridir.

Yukarıda sıralanan işlevler düşünüldüğünde, müzik eğitiminin önemi ortaya çıkmaktadır. Müzik eğitimi; müziksel anlamda kendini yetiştirme ve kendini gerçekleştirme yolunda ilerlemek isteyen bireyler için önemi göz ardı edilemez bir olgudur. Uçan (2005, s. 30) müzik eğitimi; “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme veya geliştirme süreci” olarak tanımlamaktadır. Demirci (2009, s. 3)’ye göre ise müzik eğitimi; bireyi zihinsel ve bedensel olarak müziksel anlamda biçimlendirme ve müziksel anlamda bir kişilik gelişimi sağlama sürecidir. Müzik eğitimi Genel, Özengen ve Mesleki(profesyonel) olmak üzere üç başlık altında toplanır.

Genel müzik eğitimi; meslek, okul, bölüm ve program türü fark etmeksizin her yaş grubunda ve her düzeye yönelik sağlıklı ve dengeli bir yaşam için gereken ortak bir genel müzik kültürünü aktarmayı amaç edinir. Anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lisede müzik öğretmeni tarafından öğrencilere verilir. Yükseköğretimde ise; bu öğretim müzik öğretim elemanı tarafından gerçekleştirilir (Uçan, 2005, s. 31).

Özengen Müzik Eğitimi; müziğe karşı ilgili ve istekli olanlara yönelik bir eğitimidir. Burada amaç, müziksel zevk vermek ve bu durumu mümkün olduğu ölçüde geliştirmek adına bireye müziksel davranış kazandırmayı amaçlar. Bu müzik eğitimi türü zorunlu değildir. Aksine, bireylerin ilgisine, isteğine ve yatkınlık durumuna bağlıdır (Uçan, 2005, s. 31-32). Özengen müzik eğitimi sisteminde öğretim faaliyetleri belirli bir zaman diliminde gerçekleşir. Türkiye’de özengen müzik eğitimi cumhuriyetin kuruluşundan itibaren başlamıştır ve halen devam etmektedir (Yiğit ve Özdek, 2010, s. 315).

Mesleki Müzik Eğitimi ise; müziğin bir kolunu ve ya bütününe kendine meslek olan kişilere yöneliktir. Bu tür müzik eğitiminin amacı bireylere mesleki anlamda müziksel davranışlar kazandırmaktır. Ses ve enstrüman sanatçılığı eğitimi, müzikbilimi eğitimi, müzik öğretmenliği eğitimi mesleki müzik eğitimi kapsamına girmektedir (Uçan, 2005, s. 32).

2.4. Eğitim ve Öğretim Programı

Eğitim programı; milli eğitimin ve bir eğitim kurumunun amaçları doğrultusunda bünyesinde bulunan bireylere sağladığı tüm faaliyetleri içerir (Varış, 1997, s. 14). Başka bir ifadeyle, bireyde istenilen yönde davranış değişikliği meydana getirmek adına yapılan bütün etkinlikleri kapsayan plandır. Okullarda yapılan bütün etkinlikler eğitim programı doğrultusunda tasarlanır (Erden, 2011, s. 19).

Eğitim programlarının işlevsel olabilmesi için doğru tasarlanması, uygulamanın etkili ve verimli bir plan dâhilinde yapılması, materyallerin doğru seçilmesi ve uygulamayı yapanların programı içselleştirmesi gerekir. Örnek olarak öğretmenlerin programlara yönelik tutumları ve buna bağlı olarak oluşturulan “ders kitapları” programların uygulanması aşamasında olumlu veya olumsuz sonuçlar meydana getirebilir (Canbay, 2007, s. 4). Eğitimin verimli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi ve bu verimliliğin devam etmesi için eğitim programlarının istenilen amaçlara uygun olarak hazırlanması gerekmektedir. Amaçların doğru bir şekilde her yönüyle planlanması sonucunda da eğitim programında belirtilen hedeflere daha kolay ulaşılabilir (Demirci,2009, s. 2).

Eğitim programının içerisinde önemli bir yeri olan Öğretim programı ise belirli bilgi kümelerinin bir sistem içerisinde düzenlenmesi sonucunda oluşmaktadır” (Varış, 1997, s. 14). Öğretim etkinlikleri hedef, kapsam, eğitim durumu ve değerlendirme olmak üzere dört ögeden oluşur. Bu dört ögenin toplamı da öğretim programını oluşturur (Erden, 2011, s. 25). Demirel (2011, s. 6)’e göre “öğretim programı, okul ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir”.

2.5. Müzik Eğitim ve Öğretim Programı

Eğitimin her alanında olduğu gibi müzik eğitiminde yer alan bilgileri ve değerleri gelecek kuşaklara aktarabilmek için eğitim programı gerekmektedir. Bu programlar ancak zamanın şartlarına uygun, değişen ve gelişen toplumun ihtiyaçlarına yönelik olarak hazırlandıklarında çağdaş bir eğitim programı olmaktadır (Canbay, 2007, s. 3).

Eğitimin programlı bir şekilde ve bilinçli olarak uygulanabilirliğinin sağlanması için, mutlaka doğru planlanmış bir müzik eğitim programının olması gerekmektedir (Demirci, 2009, s. 2). “Müzik eğitimi programı, müzik eğitimi sürecinin önceden tasarlanan planı ve bu planın uygulamadaki görünümüdür. Bir başka deyişle müzik eğitimi programı müzik eğitimi sürecinin önceden oluşturulan tasarısı ve bu tasarının uygulamada gerçekleşen görünümüdür” (Uçan, 2005, s. 61). Müzik eğitimi programlarında hedeflenen davranışların, davranışı etkileyen çevresel etmenlerle paralel şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Ancak; bu düzenek içerisinde yer alan etkinliklerin birbiriyle uyumlu olarak işleyişiyle başarılı olunabilir (Aras, 2010, s. 2).

Müzik eğitim programının uygulanabilir olması aynı zamanda programın en önemli ögesi olan müzik öğretimi için büyük önem taşımaktadır. Müzik eğitim programı müzik öğretimi ile doğru orantılı bir şekilde ilerlediği ölçüde başarılı olacaktır. Canbay (2007, s. 33)’a göre müzik öğretimi; içsel bir süreç ve ürün olan müziksel öğrenmeleri destekleyen ve

sağlayan dışsal olayların planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecidir. Etkili ve verimli bir müzik eğitiminin gerçekleşebilmesi için müzik öğretiminin, belli hedeflere dönük müziksel öğrenmeleri oluşturmak üzere planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Uçan (2005, s. 62) ise müzik öğretimini, öğrenciyi kendisi için hazırlanmış olan çevrenin öğeleriyle etkileştirerek, davranışlarında müzikle ilgili istedik değişmeyi gerçekleştirmeye yönelik öğrenme yaşantısı oluşturma süreci olarak tanımlar. Buna göre müzik dersi öğretim programı, müzik öğretiminin önceden tasarlanan ayrıntılı planı ve bu planın uygulamadaki görünümüdür. Bir müzik dersi öğretim programı:

- 1) Hedefler,
- 2) Hedef Davranışlar,
- 3) İçerik-Konular,
- 4) Öğrenme-öğretme durumları,
- 5) Sınama-ölçme durumları ve
- 6) Değerlendirme İşlemleri olmak üzere altı ana öğeden oluşur.

Bu hiyerarşik sıralama etkili bir biçimde uygulandığında, bu uygulamanın geri dönütleri olumlu olacak ve genel anlamda müzik eğitim programının geçerli, güvenilir ve ihtiyaçlara cevap veren bir yapıya sahip olduğu görülecektir.

2.6. Cumhuriyetten Günümüze Müzik Dersi Eğitim ve Öğretim Programları

Türkiye’de müzik eğitimi Cumhuriyet’in ilanından günümüze kadar gelen süreçte genel müzik eğitimi okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde yer almıştır.

Okul öncesi genel müzik eğitimi; 1920 ile 1950’lili yıllar arasında sınırlı olarak belirli zaman ve çevrelerde yer verilmesine karşın; 1960’larda tekrar önemsenmiş ve 1970’lerde yaygınlaşmaya başlamıştır (Uçan, 2005, s. 446). 1970’li yıllardan itibaren yeni bir anlayış ve yaklaşım olan “Orff Yaklaşımı” ile beraber Orff çalgılarından bazıları eşlik çalgıları olarak kullanılmaya başlanmıştır (Uçan, 2005, s. 363). 1990’lı yıllarda ise okulöncesi müzik öğretim programına yönelik yapılan çalışmalarla beraber hızlı bir gelişim sürecine girmiştir (Uçan, 2005, s. 446).

İlköğretim birinci kademedeki genel müzik eğitimi; 1924, 1926, 1927, 1930, 1936, 1948, 1968, 1994 yıllarında hazırlanan programlara yönelik yürütülmüştür. 1948 yılında köy ile kent okullarının programlarının birleştirilmesiyle beraber köy ilkokullarında müzik dersine yer verilmiştir. 1994 öğretim programı 1982 yılında hazırlanmış olmasına rağmen, uzun süreli aralıklarla yapılan çalışmalar neticesinde 1994 yılında tamamlanarak 1995 yılında

yürürlüğe girmiştir (Uçan, 2005, s. 446). 1995 programı, bilim-teknoloji ve sanattaki gelişmelerin düzeyine uygun olarak hazırlanmıştır. İçeriğinde geçmiş programlarda bulunmayan hedefler, davranışlar, öğretme durumları, sınama, ölçme durumları ve değerlendirme yer almıştır. Aynı zamanda bütünlüğü sağlamak adına müzik dersi öğretim programında yer alan konular diğer derslerle ilişkilendirilmiştir (Küçüköncü, 2004).

İlköğretimin ikinci kademesini meydana getiren ortaokullarda genel müzik eğitimi; 1924, 1926, 1938, 1949, 1971, 1985 ve 1994 olmak üzere bu yıllarda hazırlanan programlara göre yürütülmüş ve programda zorunlu ders kapsamında yer almıştır. 1924'ten 1985 yılına kadar ayrı olarak yürütülüyorken, 1985 yılında Lise Müzik Programı ile birleştirilmiş olsa da, 1994 yılında İlkokul Müzik Programı içerisinde yer almaya başlamıştır (Uçan, 2005, s. 447).

Ortaöğretimde genel lise programı 1924 yılında öğretim süresinin indirilmesiyle birlikte kaldırılmış ancak 1949 yılında tekrar yürürlüğe konmuştur. 1952'den 1974 yılına kadar zorunlu seçmeli, 1974 ve 1978 yılları arasında seçmeli, 1978 yılından itibaren ise yeniden zorunlu seçmeli olmuştur. 1985 lise müzik dersi öğretim programı 1986'da yürürlüğe konulmuş, 1990 yılında ise seçmeli olmuş ve son olarak 1998'te lise müzik dersi programı yürürlüğe konmuştur (Uçan, 2005, s. 447).

Çalışmanın konusu olan ve MEB Müzik Özel İhtisas Komisyonu tarafından hazırlanan 2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programına yönelik genel bilgi, programın aşamaları, programın vizyonu, programın temel yaklaşımı, programın temel yapısı, genel amaçlar, temel beceriler ve değerler, öğretim yöntem ve teknikleri, öğrenme-öğretme süreci hakkındaki bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

2.7. 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı

Türkiye'de ilköğretim kurumlarında uygulanan müzik eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu müzik öğretim programı ile yürütülmektedir. Bu sayede toplumun her kesiminde ortak bir müzik kültürü oluşması amaçlanmaktadır (Kırcıoğlu, 2011, s. 6).

2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programı, genel müzik eğitimi içerisinde yer alan, farklı yöntem ve tekniklerle bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayış ve içerikle düzenlenmiştir. Dolayısıyla program; 1968, 1984 ve 1994 yılı müzik dersi öğretim programı içerik ve yaklaşımları da göz önünde bulundurularak hazırlanmış ve MEB İlköğretim Genel Müdürlüğüne teşkil edilen Müzik Özel İhtisas Komisyonu tarafından geliştirilmiştir.

Müzik Dersi Öğretim Programı; giriş, vizyon, temel yaklaşım ve yapı, öğrenme-öğretme süreçleri, kazanımlar, ölçme ve değerlendirme, sözlük ve kaynakça bölümlerinden oluşmaktadır.

Programda, öğrenme-öğretme sürecine ilişkin olarak; etkinlik örnekleri ve ölçme değerlendirme süreçlerine yer verilmiştir. Bu etkinliklerin bire bir kullanımının yanı sıra, öğretmenler de programın yaklaşımına uygun olarak verilen örnek etkinliklerden yararlanarak yeni etkinlikler geliştirebilirler.

Müzik Dersi Öğretim Programı hazırlanırken, öncelikle aşağıda yer alan temel hususlar göz önünde tutulmuştur.

- Anayasa, yasa ve yönetmeliklerde ifadesini bulan Türk Milli Eğitimi'nin esasları,
- Atatürk ilke ve inkılâpları,
- Türk toplumsal-kültürel yaşamına ilişkin beklentiler,
- Sanatın / müziğin insan yaşamındaki yeri ve önemi,
- Kalkınma planlarıyla bireylere kazandırmak istenilen davranışlar,
- Detaylı kaynak taramanın yanı sıra örnekleme olarak seçilen sınıf ve branş öğretmenleri ile akademisyenlere uygulanan anketlerden elde edilen bulgular,
- İlköğretim Genel Müdürlüğü Müzik Özel İhtisas Komisyonu'nca belirlenmiş öğrencilerden beklenen müzikle ilgili beceriler (MEB, 2007, s. 4).

Yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde ise program çalışmasında şu ilkeler göz önünde bulundurulmuştur.

- Müzik Dersi Öğretim Programı öğrenci merkezli olmalıdır.
- Öğrenciler edilgen durumda değil, aksine dersin etkinlikler boyutuna aktif olarak katılabilmelidirler.
- Öğrenilecek her beceri ve bilgi, mutlaka yaşam içerisinde kullanılabilir niteliğe dönüştürülmelidir.
- Programın uygulanma sürecinde; bireylerin yetenek ve yaratıcılıklarının geliştirilmesine önem verilmelidir.
- Öğrenilen her bilgi mutlaka pratiğe dönüştürülebilir nitelikte olmalıdır.
- Müziğin içselleştirilebilmesi, ancak müzik dersinin yaşanarak ve yaşatılarak işlenebilmesi ile mümkündür.
- Genel müzik eğitiminde uygulamalar yoluyla bilgiye ulaşılmalıdır.

- Müzik eğitimi; kavramlar ve kurallar yolu ile değil, müziğin tüm boyutlarının eyleme dönüştürülmesi ve hissettirilmesi yolu ile gerçekleşmelidir.
- Nota öğretimi amaç değil, yalnızca araç olmalıdır (MEB, 2007, s. 4-5).

Bu bağlamda; müzik dersi öğretim programı hazırlanırken öncelikli olarak öğrenciyi merkeze alan bir program olmasına önem verildiği görülmektedir. Öğretmenin rehberliğinde ve nezaretinde sadece müzik ile ilgili teorik bilgilere değil aksine, öğrencilerin aktif katılımını ve müziği yaşamlarının bir parçası haline getirmelerini amaçlayan bir çalışma metodu izlenmiştir.

2.7.1. Programın Vizyonu

MEB tarafından hazırlanan 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın vizyonunun amacı, öğrencilerin müziği etkinlikler aracılığıyla yaşayarak hayatlarının ayrılmaz bir parçası haline getirmektir. Bu bağlamda; müzik yoluyla öğrencilerde oluşması hedeflenen davranışlar;

- Kendisi ve çevresi ile barışık,
- Ulusal ve uluslararası kültürleri tanıyan,
- Vatan millet sevgisine sahip,
- Çevresindeki olaylara, değişim ve gelişmelere duyarlı,
- Güzel sanatların her türüne açık,
- Mutlu, kişilikli ve öz güveni olan bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır (MEB, 2007, s. 5).

Sonuç olarak hazırlanan bu programla ulaşılmak istenen ana hedef öğrencileri topluma kendisini gerçekleştirmiş bireyler olarak kazandırmaktır.

2.7.2. Programın Temel Yaklaşımı

2006 İlköğretim müzik dersi öğretim programı yapılandırmacı kuram göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Yapılandırmacı kuram, öğrenciye temel bilgi ve becerileri kazandırmayı amaçlar. Ayrıca bireyleri düşünmeye, anlamaya iter. Bu kuram, öğrencinin kendi öğrenmelerinden sorumlu olduğunun ve davranışlarını kontrol etmeyi öğrenmelerinin gerekliliği üzerinde durur (Akpınar ve Ergin, 2005, s. 55).

2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programı yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmıştır. Bu yaklaşım öğrenci merkezli bir anlayışa dayanmakta ve öğrencinin edindiği yeni bilgi ve becerileri, daha önceden edinmiş olduğu bilgi ve becerilerle birleştirmesi,

yorumlaması ve yaşamına katması ilkesine dayanmaktadır (MEB, 2007, s. 5). Yapılandırmacı kurama göre;

- Her birey, daha önce sahip olduğu ön bilgi ve inançlarla öğrenme ortamına gelir.
- Öğrenme, toplumsal bir sürecin parçasıdır.
- Kalıcı izli esas öğrenme, etkinlikler aracılığıyla olur.
- Öğrenme pasif bir süreç değil, öğrencinin içerisinde bizzat yer aldığı, sürekli ve dinamik bir işlemdir.
- Kazanılan bilgi, her birey tarafından hem kişisel hem de sosyal anlamda yeniden yapılandırılır.

Yukarıda ifade edilen temel prensiplere uygun bir öğretim sürecini gerçekleştirebilmek için, kısmen de olsa öğretmenin de kendi öğretim stratejisini oluşturmasına izin verilmelidir. Teknoloji; etkin, özgün, amaçlı ve ortaklaşa bir öğretim gerçekleştirebilmek için mutlaka işe koşulmalıdır. Ayrıca, öğrencilere bilgilerini sınavabilecekleri çeşitli öğrenme yaşantıları da sunulmalıdır. Özetle, müzik eğitiminde yapılandırmacı anlayış;

- Öğretmeye değil, öğrenmeye önem verir,
- Bireylerin farklılığını kabul eder,
- Öğrencilerin araştırmacılığını destekler,
- Öğrenme sürecinde daha önceki yaşantılara önem verir,
- Öğrenmede performans ve etkinliklere ağırlık verir,
- Öğrencinin nasıl öğrendiğini dikkate alır,
- Öğrencinin sosyal bir çevre içerisinde öğrenmesi anlayışını benimser,
- Öğretimde gerçekçilik ve işlevselliği destekler,
- Öğrencilere bilgi oluşturma ve deneyimlerinden sonuç çıkarma fırsatı verir

(MEB, 2007, s. 6).

2.7.3. Müzik Dersi Öğretim Programının Temel Yapısı (1-8. Sınıflar)

Müzik Dersi Öğretim Programı; genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme değerlendirme boyutlarından oluşmaktadır.

2.7.3.1.Genel Amaçlar

Müzik öğretim programının amacı, Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek, duygu ve düşüncelerini müzik ile ifade etmelerini sağlamak,
- Yaratıcılık ve yeteneklerini müziksel üretme yoluyla geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımalarını sağlamak,
- Kişilik, öz güven gelişimlerine ve zihinsel becerilerinin gelişimine müzik aracılığıyla katkı sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Bireysel ve toplu olarak değişik türlerde nitelikli şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
- İstiklal Marşı başta olmak üzere diğer marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Milli birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılaplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak amaçlanmaktadır (MEB, 2007, s. 7-8).

Müzik dersi öğretim programının genel amaçlarını ifade eden her bir madde, öğrencileri hayata hazırlamak için adeta bir rehber görevi görmektedir. Bu sebeple öğrencilerin bu bilinçle yetişmelerini sağlamak ülkemizin ve toplumumuzun en önemli kazançlarından biridir. Bu amaçlar doğrultusunda ilerleyen her birey toplumun kalkınmasında ve çağdaşlaşmasında önemli bir aktör olacaktır. Bu maddelerin hayata geçirilmesinde öğretmenlere düşen en önemli görev ise öğrencilere rol model olarak bu süreçte onlara her türlü destek ve imkânı sunmaktır.

2.7.3.2.Temel Beceriler ve Değerler

Müzik dersi 1-8. Sınıflar Öğretim Programı, içerdiği öğrenme alanları ve kazanımlarla öğrencilerde aşağıdaki temel becerilerin ve değerlerin gelişmesini sağlayacaktır. Bu programla ulaşılmaması beklenen;

Temel Beceriler;

- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, müziksel algılama ve bilgilenme, kişisel ve sosyal değerlere önem verme, müzik okur-yazarlığı edinebilme, duyarlılığa sahip olma.

Değerler;

- Paylaşım, hoşgörü, sorumluluk olarak belirlenmiştir (MEB, 2007, s. 7).

2.7.3.3.Öğrenme Alanları

Müzik Dersi Öğretim Programı, “Dinleme-Söyleme-Çalma”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” adı altında dört temel öğrenme alanı üzerine oturtulmuştur. Bu öğrenme alanları, içerik bakımından birbirleri ile tamamen kenetli olup sadece gerekli hallerde ayrılabilirler (MEB, 2007, s. 7).

2.7.3.4.Kazanımlar

Kazanımlar öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi gereken bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Kazanımlar, öğrencilerin gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar programda sunulmuştur (MEB, 2007, s. 7-8).

2.7.3.5.Etkinlikler

Müzik Dersi Öğretim Programında verilen etkinlikler sadece örnek niteliğinde olup; öğretmen bu etkinlikleri aynen kullanabilir veya değişiklikler yapabilir. Etkinliklerin öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin etkin rol almasını sağlayacak biçimde düzenlenmesine; çevresel özellikler ile öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve var olan bilgileri de göz önünde bulundurularak öğrenci merkezli ve yapılandırmacı yaklaşıma göre planlanmasına dikkat edilmelidir (MEB, 2007, s. 8).

2.7.3.6.Açıklamalar

2006 Müzik Dersi Öğretim Programında yer alan semboller ve anlamları aşağıdaki tabloda açıklanmıştır. Sınıf ve okul içi etkinlik, okul dışı etkinlik, uyarı, diğer derslerle ilişkilendirme, ölçme ve değerlendirme, ara disiplinlerle ilişkilendirme, ders içi ilişkilendirme ve sıralı kazanımların işleniş sırasına ait semboller ve bu sembollerin neyi ifade ettiğine yönelik bilgiler Tablo.1’de yer almaktadır.

Tablo 1. 2006 Müzik Dersi Öğretim Programında yer alan semboller ve anlamları

 Sınıf - okul içi etkinlik	Bu sembol, ilgili etkinliklerin (çalışma kâğıdı doldurma, görsel materyal okuma, grup çalışması, sanal alan gezisi, yaratıcı drama vb.) sınıf içinde yapılacağını gösterir.
 Okul dışı etkinlik	Bu sembol, ilgili etkinliklerin tümünün, bir kısmının ya da bazı aşamalarının ev, kütüphane, konuyla ilgili kurum ve kuruluşlarda yapılabileceğini, kaynak kişilerle yapılacak görüşmeleri kapsar.
[!] Uyarı	Bu sembol, ilgili üniteye verilecek beceri ve değer ifadelerini, işlenecek konuların sınırlarını, kullanılması önerilen araç ve gereçlerle dikkat edilmesi gereken noktaları ifade eder.
 Diğer derslerle ilişkilendirme	Bu sembol, ilgili kazanımla ilişkilendirilebilecek diğer dersleri gösterir.
 Ölçme ve Değerlendirme	Bu sembol, eğitim öğretim sürecinde yapılabilecek değerlendirme etkinliklerini gösterir. Burada yazılan değerlendirme etkinliği bir öneridir. Öğrencilerin başarısını en iyi ölçebileceği düşünülen başka etkinlik ve yöntemler de uygulanabilir.
 Ara disiplinlerle ilişkilendirme	Bu sembol, eğitim öğretim sürecinde verilmek istenen kazanımların diğer ilgili kazanımlarla ilişkilendirilmesi gerektiğini gösterir.
 Ders içi ilişkilendirme	Bu sembol müzik dersinin içerisinde yer alan kazanımların diğer ilgili kazanımlarla ilişkilendirilmesi gerektiğini gösterir.
 Sıralı kazanımların işleniş sırası.	Bu sembol, sıralı kazanımların işleniş sırasını göstermektedir.

(MEB, 2007, s. 9)

2.7.3.7. Müzik Dersi Öğrenme-Öğretme Süreci

İlköğretim müzik dersinin öğrenme ve öğretme sürecinde öğrenci merkezli eğitim anlayışı ile paralellik gösteren müzik dersine yönelik Dalcroze, Orff, Kodaly, Suzuki ve işbirlikçi öğrenme yöntemleri ile birlikte, genel öğretim yöntemlerine de yer verilmiştir. Bu öğrenme yöntemlerinin tümü aktif öğrenme yöntemleri olarak adlandırılmaktadır. “Müzik öğretiminde aktif öğrenme yaklaşım ve yöntemleri ile bireyin yaratıcılığı, kendine güveni, beden dilini kullanabilmesi, doğaçlama dansa yer verilecek etkili öğrenme ortamları yaratılmalıdır” (Çevik, 2007, s. 96). Müzik eğitimi kazanımlara uygun olarak, “Oyun, Dans, Devinim” ekseninde ilgili yöntemlerden yararlanılması, dersin işlenişinde ayrı bir önem taşımaktadır (MEB, 2007, s. 8-9).

Genel müzik eğitiminde nota öğretiminin amaç değil, araç olduğu ilkesinden hareketle; programda nota öğretimi 4. Sınıftan başlamıştır. Kulaktan şarkı öğretme yöntemi ise 4. Sınıf düzeyine kadar aktif olarak uygulanmakla birlikte, nota öğretiminin yanında ilköğretim süreci boyunca her düzeyde mutlaka kullanılmalıdır. Ayrıca, 7-8. sınıflarda, öğrencilerin ergenlik dönemine ilişkin ses yapılarındaki değişim sebebiyle, bu dönem

çocuklarında şarkı söyleme etkinliğinden çok; dinleme, çalma ve yaratıcılık eğitimlerine ağırlık verilmesi uygun olacaktır.

İlköğretim 1-8. Sınıf Müzik Dersi programında ifade edilen kazanımların bazıları eğitim-öğretim yılı içerisinde, müzik eğitiminin basitten karmaşığa doğru işlenmesini sağlamak ve hangi kazanımın hangi kazanımdan önce mutlaka işleneceğine işaret etmek amacıyla “sıralı kazanımlar” (“□” sembolü ile) kazanım tablosunun açıklamalar bölümünde belirtilmiştir. Açıklamalar bölümündeki sıralı kazanımlarda belirtilen “□” işareti, kazanımın hangi kazanımdan sonra verilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Sıralı kazanımların işlenmesinde, belirtilen öncelik sonralık sırasına uyulması önemlidir. Sıralı kazanımların ne zaman verileceği ise; müzik dersi öğretmenin etkinliği, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçları, bireysel farklılıkları ve çevre özellikleri göz önünde bulundurularak düzenlenmeli ve yıllık planda eğitim-öğretim yılına yayılarak verilmelidir. Özetle sıralı kazanımlardan anlaşılması gereken, kazanımların birbirini takip eden haftalarda işlenmesi zorunluluğu değil, sadece etkili müzik eğitimi için, kendi içlerinde belirtilen öncelik sonralık sırasına dikkat edilerek işlenmesidir. Ayrıca bu kazanımlar başka ders işleniş süreçlerinde, farklı kazanımlarla ders içi ilişkilendirme yapılarak tekrar verilebilir (MEB, 2007, s. 9).

Sıralı olan kazanımlar dışındaki kazanımlar eğitim-öğretim süreçlerinin planlanmasında dikkat edilmesi gereken hususlar gözetilerek, yıl içerisinde farklı zamanlarda tekrar edilerek kullanılabilir. Ayrıca bu kazanımlar farklı kazanımlarla ders içi ilişkilendirme yapılarak da verilebilir. Belirtilen sıralı kazanımlar öncelik sonralık sırasına uymak kaydı ile birbirlerini tamamlayan, birbirleriyle ilişkili birden fazla kazanım, öğrenme ve öğretme süreçlerinin planlanmasında aynı ders işleniş süreçlerinde ele alınabilir (MEB, 2007, s. 9).

Programda sınıf düzeylerine göre verilmiş olan kazanımlar; açıklama bölümünde belirtilmiş olsa da müzik eğitiminin diğer öğrenme alanlarıyla ve özellikle “Dinleme-Söyleme-Çalma” alanında uygun görülen kazanımlarla, öğrenme-öğretme süreçlerinin her aşamasında ilişkilendirilmeye çalışılmalı, kazanımların uygulanma sürecinde müzik eğitiminin gerekliliği olan, öğrenme alanlarının birbirleri ile olan sarmallığı sağlanmalıdır. Müzik dersinde, temel yaşam becerilerinin yanı sıra olumlu kişilik gelişimine de dikkat edilmeli, diğer disiplinler ile de ilişkiler kurularak, müziğin yaşamın bir parçası olduğu gerçeği her fırsatta dile getirilmelidir. Programı ölçme değerlendirme boyutunda ise, yapılacak ölçme ve değerlendirmeler farklı ölçek-ölçütlerin kullanımına olanak sağlayacak biçimde düzenlenmelidir (MEB, 2007, s. 10).

2006 müzik dersi ilköğretim programına göre;

- Öğrenme-öğretme sürecinin başında öğrencilerin var olan bilgilerini ortaya çıkarmak amacıyla derse hazırlayıcı ve motive edici etkinliklere yer verilmelidir.
- Müzik dersinden, her öğrenci bir dönem süresince en az bir performans ödevi hazırlamalıdır.
- Ders yılı sonunda öğrencilerin öğrendiklerini sergilemek, paylaşmak ve öğrenmeyi zevkli kılmak amacıyla yılsonu etkinlikleri yapılabilir.
- Dersin işlenmesi sırasında Öğretmen Kılavuz Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı ve bu kitapları destekleyecek; ses efektleri de içeren milli bayramlar, özel gün ve haftalarla ilgili marş, türkü ve benzeri seçkin eserlerin yer aldığı multi-medya araçları kullanılmalıdır.
- CD’de yer alacak eserlerin; çocuğa görelilik ilkesi doğrultusunda sınıf seviyeleri ve ses sınırlarında üsluba uygun seslendirilip çalınmış, eğitimde kullanılabilir nitelikte olmasına özen gösterilmelidir (MEB, 2007, s. 10-11).

2.8. CIPP Program Değerlendirme Modeli

CIPP modeli, Daniel L. Stufflebeam’e ait bir program değerlendirme modelidir. Model Context (Bağlam), Input (Girdi), Process (Süreç) ve Product (Ürün) sözcüklerinin baş harfleri ile anılır ve kısaca “CIPP” olarak gösterilir (Özaydın, Günbatar, Önal ve Çakır, 2012, s. 63). “Stufflebeam’e göre değerlendirmenin amacı, program hakkında karar verme yetkisine sahip olan kişilere bilgi vermektir” (Erden, 1995, s. 13). Programla ilgili bilgileri toplarken dört farklı aşama kullanılır. Bunlar; bağlam, girdi, süreç ve üründür (Demirel, 2011, s. 199).

Bağlamın değerlendirilmesi; eğitim ile ilgili sorunları ve ihtiyaçları belirlemede gerekli olan deneysel verileri elde etmeyi içerir (Özdemir, 2009, s. 136). Bağlam değerlendirme bir kerelik değil, devamlı olarak tekrarlanan bir aktivitedir (Ornstein & Hunkins, 1998, s. 330). “Bu aşamada programla ilgili bütün faktörler ve mevcut durum analizi betimlenir. İhtiyaçların neden gerçekleşmediği tespit edilir. Amaç hedeflere karar vermek için şu sorulara yanıt aranır:

1. Programın hedefleri; öğrencilerin, toplumun ve iş yaşamının gereksinimlerini karşılamakta mıdır?
2. Program, iş yaşamıyla iş birliği içinde midir?
3. Programın hedefleri, öğrencilerin gelecekteki öğrenmelerine hazırlık sağlamakta mıdır?
4. Programın hedefleri güncel midir? (Sarier,2007, s. 11)”.

Girdinin değerlendirilmesi; programın istenilen hedeflere ulaşması için kaynakların ne şekilde kullanılabileceğine yönelik veri sağlamayı içerir (Özdemir,2009, s. 136). Bu amaçla şu sorulara yönelik cevaplar aranır:

1. Amaçlar mevcut duruma yönelik uygun olarak belirlenmiş midir?
2. Programın hedefleri okulun amaçları ile örtüşmekte midir?
3. Öğretim stratejileri programın hedeflerine uygun mudur? (Demirel,2009, s. 199).

Sürecin değerlendirilmesi, programın uygulanmasına yönelik kararların alınması için gerekli olan bir basamaktır. Uygulanmakta olan programın içerisinde yer alan planlar ile gerçek etkinlikler arasında uyum olup olmadığı incelenir (Erden, 1995, s. 14). Bu bağlamda şu sorulara yanıt aranır:

1. Hedefler, uygun şekilde belirlenmiş midir?
2. Hedefler, okulun hedefleri ile tutarlı mıdır?
3. Öğretim stratejileri, hedeflere uygun mudur?
4. İçerik, hedeflerle tutarlı mıdır?
5. Hedeflere ulaşmada yardımcı başka stratejiler var mıdır?
6. Eğitimciler, belirlenmiş olan içerik ve öğretim stratejilerinin hedefleri kazandıracığı fikrine nereden varmaktadır? (Ornstein & Hunkins, 1988, akt. Sarıer, 2007, s. 12).”

Ürün değerlendirmesi yapılırken; programdaki ürüne yönelik veriler toplanır ve beklenen ürün ile gerçekte ortaya çıkan ürün arasında bir karşılaştırma yapılır. İstenilen hedeflere ne ölçüde ulaşıldı sorusu bu kısımda yer alır. Ürün değerlendirmesi, programın devam edebilirliği, bitirilmesi ya da değiştirilmesi yönünde, program değerlendirmecilerin bilgi elde etmesini sağlar (Ornstein & Hunkins, 1998, s. 331). Bu değerlendirmeler sonucunda uygulanan programın devam edip etmemesi ve ya nasıl bir değişiklik yapılacağına yönelik karar verilir (Demirel,2011, s. 200).

“İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin 2006 müzik dersi öğretim programı ile ilgili görüşleri ve uygulamada karşılaştıkları sorunlar” adlı bu çalışmada, bir program değerlendirme yapılmamış, hazırlanan görüşme soruları araştırmada yer alan alt problemlere yanıt bulmak amacıyla Stuuflebeam’in CIPP (bağlam, girdi, süreç, ürün) program değerlendirme modeline yönelik olarak hazırlanmıştır.

2.9. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde müzik dersi öğretim programına yönelik yapılan literatür taraması sonucunda ulaşılan araştırmalara yer verilmiştir. Araştırmalar yurtiçinde ve yurtdışında olmak üzere iki ayrı grupta sınıflandırılmıştır.

2.9.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

“1986-Lise Müzik Dersi Öğretim Programının Ege Bölgesinde Görevli Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine ve Çağdaş Program Geliştirme İlkelerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmasını Kocabaş (1993), 1992-93 öğretim yılları arasında yürütmüştür. Araştırmanın örnekleminde; Afyon, Aydın, İzmir, Kütahya, Manisa, Muğla, Uşak illerinin genel liseleri ile Anadolu ve fen liseleri görev yapan 235 müzik dersi öğretmeni yer almıştır. Araştırma sürecinde müzik öğretmenlerinden elde edilen veriler anket yoluyla toplanmış ve veriler istatistik programıyla analiz edilmiştir. Çalışmanın sonunda, 1986-Lise Müzik Dersi Öğretim Programı’nın ortak bir genel müzik kültürü vermede yetersiz kaldığı görüşüne varılmıştır. Öğretmenlerin büyük bir kısmı programdaki hedef ile konuların içeriğinin bağlantısının yeterli olmadığı, nota öğretiminde Türk ve Batı müziği solfejini birlikte verilmesinin sorun oluşturduğunu belirtmişlerdir. Müzik öğretmenleri programda yer alan Batı ve Türk müziği örneklerini öğrencilere dinletmek için okullarında gerekli olan donanıma sahip olmadıklarını dile getirmişlerdir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin çoğu, 1986 Lise Müzik Dersi Öğretim Programı’nın ana öğelerinde bulunması gerekli olan hedefler, hedef davranışlar, içerik, öğretme-öğrenme durumları, sınama ölçme durumları ve değerlendirme etkinliklerinin programda sistematik bir biçimde yer almadığı görüşünde bulunmuşlardır.

Aksu (2007), “İlköğretim 8. Sınıf müzik programının hedeflerine ulaşma düzeyinin değerlendirmesi” adlı doktora çalışmasını Erzurum merkez ilçelerinde bulunan 21 ilköğretim okulunda okumakta olan 426 öğrenci ile yürütmüştür. Araştırmada tek gruba ön test-son test uygulanmış ve bu test eğitim yılı başında ve sonunda olmak üzere iki defa yapılmıştır. Araştırmaya göre; programda öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerinden yaparak yaşayarak, soru-cevap ve araştırma gibi yöntem ve teknikler yer almasına karşılık, müzik eğitiminin daha çok öğretmen merkezli ve düz anlatım yöntemiyle gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. İlköğretim ilk kademedeki, müzik dersi öğretmeni eksikliğinden dolayı sınıf öğretmenlerinin müzik derslerine girdiği ve bu nedenle eksik kalan bilgilerle ikinci kademeye gelen öğrencilerin programa yönelik yetersiz olduğu gözlenmiştir. Çalışma sonunda, programda yer alan birçok hedefin düzgün bir şekilde gerçekleşebilmesi için müzik dersi ortamının yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu okulların % 86’sının müzik sınıfı ve

müzik araç-gerecine yönelik yeterli donanımları bulunmamaktadır. İlköğretim 8. sınıf müzik programında, hem programın kendisinden hem de programın uygulanma koşullarından kaynaklanan birçok sorun saptanmıştır.

Canbay (2007)'in "İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür Ünitesi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi" adlı doktora çalışması, ilköğretim II. kademe 7. sınıf "Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür" ünitesi ve bu ünite için hazırlanan planları ile bu planlara yönelik uygulamaların değerlendirilmesine yöneliktir. Araştırmanın örneklemini, 2005-2006 Ankara ili merkez ilçelerinden seçkisiz örneklem yöntemi kullanılarak belirlenmiş olan ilköğretim ikinci kademe okulları 7. sınıflarda görev yapan müzik öğretmenleri oluşturmuştur. Çalışmada nicel ve nitel betimsel araştırma yöntemi birlikte kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmada yer alan müzik öğretmenlerine anket uygulanmış, müzik öğretmenleri ders süresince gözlenmiş ve son olarak da müzik öğretmenlerinin üniteye yönelik düşüncelerini almak için görüşme yapılmıştır. Uygulanan ankette nicel veri analizi yöntemiyle, görüşme ve gözlem tekniği için ise içerik analizi yöntemi ile verilerin analizleri yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilere göre; ünitenin amaçlarının öğrencilerin seviyesinin üstünde olduğu ve öğretmenlerin beklentilerine uzak kaldığı ortaya çıkmıştır. Öğretmenler ünitenin işlenişinde ders kitabı dışındaki kaynaklardan yararlandıklarını, okullarında donanımların yeterli olmamasından dolayı ünitenin işleniş boyutunu istenilen düzeyde gerçekleştiremediklerini ifade etmişlerdir.

Demirci (2009); "2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı, Öğretmen Kılavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Değerlendirilmesi" adlı doktora tezinde programda yer alan kazanımların, etkinliklerin, yöntem ve tekniklerin başarı düzeyini ve öğretmen kılavuz kitabı ile öğrenci çalışma kitaplarının uygulamadaki görünümünü belirlemeye yönelik bir araştırma yapmıştır. Gözlem yapmak için Ankara ili Çankaya, Kazan, Keçiören, Yenimahalle ilçelerinde yer alan beş ilköğretim okulu, görüşme için ise 2008-2009 eğitim-öğretim yılı Ankara ili Çankaya, Etimesgut, Kazan, Keçiören, Yenimahalle ilçelerine bağlı yirmi ilköğretim okulu seçilmiştir. Gözlem yapıldıktan sonra veri analizi için Anova testi, görüşmelerin analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre; 2006 İlköğretim müzik dersi 6. sınıf öğretim programının gözlem okullarındaki sonucuna göre, kazanımlara ulaşma durumunun büyük ölçüde başarılı olduğu görülmüştür. Müzik dersi öğretimi açısından; öğrenci çalışma kitabı ile öğretmen kılavuz kitabının birbiri ile uyumlu ve öğrencilerin seviyelerine uygun olarak hazırlandığı sonucuna varılmıştır.

Kırcioğlu (2011); “İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Kazanımlar Boyutunun Müzik Öğretmeni Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı araştırmasını 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Edirne ilinde görev yapmakta olan 57 müzik dersi öğretmeni ile yürütmüştür. Bu amaçla, müzik öğretmenlerinin Müzik Dersi Öğretim Programı'nın kazanımlar boyutuna yönelik görüşleri alınmış ve bu amaçla bir ölçek geliştirilmiştir. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Müzik öğretmenlerinden elde edilen sonuçlara göre; öğretmenler kazanımlar için ayrılan sürenin yeterli olmadığını dile getirmişlerdir. Ayrıca, kazanımların öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmede yardımcı olduğu sonucuna varılmıştır.

Güçlü (2009)'nün araştırması ilköğretimde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin çocuk şarkıları hakkında görüşlerinin ilköğretim 6.sınıf müzik öğretim programı kapsamında değerlendirilmesine yöneliktir. Araştırma, Ankara ili ilköğretim devlet okullarında görevli 50 müzik dersi öğretmeni ile yürütülmüştür. Müzik öğretmenlerinin konuyla ilgili görüşleri anket yoluyla alınmıştır. Veri analizi SPSS ve MINITAB istatistik programları kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmadan çıkan sonuçlara göre; müzik öğretmenlerinin çoğu şarkı öğretiminde ek kaynaklardan yararlandıklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda müzik öğretmenleri, 6.sınıf müzik ders kitabında yer verilen şarkıların öğrencilerin ses eğitimi sürecine uygun olmadığını dile getirmişlerdir.

2.9.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Mundle (2008)'nin araştırması; Jamaica'da bulunan devlet okullarında uygulanmakta olan müzik eğitimi programının; okul seviyesi, bulunduğu bölge gibi özellikler göz önüne alınarak incelenmesine yöneliktir. Bu bağlamda, anket yolu ile devlet okullarından ve müzik öğretmenlerinden görüşler alınmıştır. Toplanan verilere dayanarak; öğretmenler müzik eğitimi programlarını uygulamada kaynaklarının yetersiz olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Nolan (2009)'ın araştırması Amerika'da uygulanmakta olan ilköğretim müzik programlarının öğretim yöntemleri, amaçları coğrafî bölge ve sınıf seviyesine yönelik olup, programın amaç ve içerik olarak tanımlanması amaçlanmıştır. Katılımcılardan alınan veriler coğrafî bölge ve sınıf seviyesine göre karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda; müzik programının öğrencilerin başarısını ve müziksel bilgilerini olumlu anlamda etkilediği görülmüştür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, katılımcılar, araştırmada kullanılacak veri toplama araç ve teknikleri, veri toplama süreci ve verilerin analizinde kullanılan yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

2006 yılında hazırlanan ve 2007-2008 uygulamaya konulan müzik dersi öğretim programına yönelik, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin görüşlerinin alınmasının amaçlandığı bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama teknikleri kullanılarak, belirli bir konu, durum ya da olay ele alınır. Burada amaç incelenecek durumu gerçekçi bir anlayışla ortaya çıkarmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 39). Nitel araştırma sürecinde verilerin toplandığı ortamlarda çevreden bir müdahale yapılmaz (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012, s. 235).

3.2. Katılımcı

Araştırmaya Antalya'nın beş merkez ilçelerinden; Muratpaşa, Konyaaltı, Aksu, Döşemealtı ve Kepez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademedeki görev yapmakta olan 14 müzik dersi öğretmeni katılmıştır. Okulların seçiminde kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem; araştırmacının kolay erişebileceği bir durumu seçmesine ve hızlı bir şekilde örneklem grubuna ulaşmasına imkân sağlaması bakımından araştırmaya pratiklik kazandırır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 113).

Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile seçilen okullardaki müzik öğretmenleri ile görüşme yapabilmek için İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli olan izin alınmıştır. İzin alınan okulların listesi ekte sunulmuştur. Döşemealtı ilçesindeki bir ilköğretim okulunda görev yapmakta olan bir müzik dersi öğretmenin görüşme yapmak istememesi ve bazı okullardaki öğretmenlerin de görüşme yapılacak zamanlarda iş yoğunluğu nedeni ile görüşmelere katılamamaları sonucunda toplamda 14 müzik dersi öğretmeni ile görüşülmüştür.

Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerinin 8'i kadın, 6'sı erkektir. Tablo 2' den anlaşılacağı gibi, öğretmenlerin mesleki deneyimleri 5- 30 yıl arasında değişmektedir. Öğretmenlerin 4'ü 5 ile 10 yıl arasında, 7'si 10 ile 20 yıl arasında, 3'ünün ise 20 ile 30 yıl

arasında olmak üzere mesleki deneyime sahip olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin mezun oldukları bölümler incelendiğinde; 12'sinin Eğitim Fakültesi, 2'sinin ise Konservatuar mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 3'ü Muratpaşa, 3'ü Konyaaltı, 3'ü Kepez, 3'ü Aksu ve 2'si Döşemealtı ilçesine bağlı ilköğretim okullarında görev yapmaktadır.

Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerine yönelik kişisel bilgiler Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2.
Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri

Kişisel Bilgi	<i>f</i>
<i>Cinsiyet</i>	
Kadın	8
Erkek	6
<i>Mesleki Deneyim</i>	
5-10 yıl	4
10-20 yıl	7
20-30 yıl	3
<i>Mezun Olunan Fakülte</i>	
Konservatuar	2
Eğitim	12
<i>Okulun Bulunduğu İlçe</i>	
Muratpaşa	3
Konyaaltı	3
Kepez	3
Döşemealtı	2
Aksu	3

3.3. Veri Toplama Aracı

Öğretmenlerin programa yönelik görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, sabit seçenekli cevaplamanın yanında, araştırmacının derinlemesine bilgi edinmesine olanak tanır. Araştırmacı için analiz kolaylığı, görüşme yapılan kişi için ise kendini ifade etme imkanı sağlar (Büyüköztürk vd., 2012, s. 152). Hazırlanan görüşme formu araştırmadaki alt problemlere yanıt bulmak amacıyla, araştırmacı tarafından CIPP değerlendirme modeli çerçevesinde geliştirilmiş ve Stufflebeam'in CIPP değerlendirme modeline yönelik oluşturulmuştur. Görüşme formunun geliştirilme sürecinde ilk olarak ilgili alan yazın taraması yapılmış ve alan yazındaki CIPP anket formundan (Aközbeke, 2008) yararlanılarak 5 bölümden (kişisel bilgiler, bağlam, girdi, süreç ve ürün) ve 13 sorudan oluşan bir görüşme formu geliştirilmiştir. Hazırlanan görüşme

formu, içeriği ve uygunluğu açısından müzik eğitimi ve eğitim programları ve öğretim alanlarında uzman iki öğretim üyesinin görüşlerine sunularak kapsam geçerliği açısından incelenmiş ve buna göre yeniden düzenlenmiştir.

Görüşme formunda yer alan sorular hazırlanırken CIPP modelinde yer alan 4 temel öge şu şekilde dikkate alınmıştır.

1. **Bağlam Değerlendirme:** Bağlam değerlendirme boyutuna yönelik olarak sorular hazırlanırken; müzik dersi öğretim programının müziksel ilke, kavramlar ve müzik eğitimi ile bilgilere yer vermesi, kazanımların öğrencilerin seviyesine uygunluğu ve ders süresinin yeterliği gibi konuların ortaya konulması amaçlanmıştır.
2. **Girdi Değerlendirme:** Girdi değerlendirme boyutu ile müzik dersi öğretim programının içinde yer alan görsel ve işitsel materyallerin öğrencilerin öğrenmesinde etkili olup olmadığı, öğrenmeyi kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı, müzik öğretmenlerinin sınıflarında yer alan donanımlar ile kazanımlara ulaşabilme durumları ve kazanımlar ile ders kitabında yer alan konuların tutarlılığına yönelik sorulara cevap aranması amaçlanmıştır.
3. **Süreç Değerlendirme:** Süreç değerlendirme boyutu ile müzik dersi öğretim programının uygulanma sürecinde, programda yer alan her konu için yeterli alıştırmaların yer almasına ve programın öğrencilerin derse aktif olarak katılımını sağlamasına yönelik sorulara cevap aranmıştır.
4. **Ürün Değerlendirme:** Ürün değerlendirme boyutu ile müzik dersi öğretim programının sonunda, programın öğrencilerin müzik eğitimine yönelik ihtiyaçlara cevap vermesi, programın öğrencilere müziksel anlamda kazandırdıkları ve programın öğrencilerin müzik becerilerini geliştirmedeki katkısı gibi konular ile ilgili sorulara cevap aranması amaçlanmıştır.

Yıldırım ve Şimşek (2006, s. 141)'e göre; görüşme formunu kullanan araştırmacı, araştırdığı konuya sadık kalarak önceden hazırlanmış olduğu soruları sorar. Ancak araştırmacı sorularla ilgili daha ayrıntılı bilgi edinmek isterse ek sorular yöneltebilir. Soruları ve ya konuları belirli bir sıralamaya göre sormak zorunluluğu yoktur. Araştırmacı sırasını ya da cümle yapılarını değiştirebilir.

3.4. Veri Toplama Süreci

Görüşmeler, 2011-2012 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde yapılmıştır. Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gönderilen "görüşme formu,

çalışma takvimi ve çalışılacak okulların listesi” İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme Komisyonu tarafından incelenmiştir. Bu inceleme neticesinde gönderilen evrakların “Milli Eğitim Bakanlığı’na Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi” esaslarına uygun olarak hazırlandığına karar verilmiş ve bu araştırmanın çalışma takvimine uyarak, eğitim-öğretimde bir aksama meydana getirmeden yapılması gerektiği bildirilmiştir.

Araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu yoluyla beş merkez ilçeden 14 müzik dersi öğretmenine ulaşılmış ve yüz yüze görüşme sağlanmıştır. Görüşmeler okul müdürlerinin bilgisi dâhilinde, öğretmenlerin ders saatleri dışında ve uygun buldukları bir görüşme ortamında yapılmıştır. Görüşme sorularına başlanmadan önce araştırmacı tarafından öğretmenlere görüşme formunda yer alan sorular hakkında gereken bilgiler verilmiştir. Katılımcılardan ses kayıt cihazı kullanmak konusunda izin istenmiştir. Ancak ses kaydı yapılmasından tedirgin olduklarını belirttikleri için görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılmamış, katılımcılardan alınan bilgiler araştırmacı tarafından not edilmiştir. Her bir görüşme ortalama 20-25 dakika sürmüştür.

3.5. Veri Analizi

Araştırma boyunca müzik öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analizde, elde edilen veriler daha önceden oluşturulmuş olan temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Görüşülen kişilerin görüşlerini açık bir şekilde ortaya koymak için doğrudan alıntılara sıklıkla yer verilir. Betimsel analizde verilerin düzenli ve yorumlanmış olarak okuyucuya sunulması amaçlanmıştır. Veriler dört aşamada analiz edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 224).

1. **Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma:** Araştırmada yer alan sorulara ya da görüşmede yer alan boyutlara bağlı olarak veri analizi yapmak için belirli bir çerçeve oluşturulur. Oluşturulan bu çerçeveye dayanarak verilerin hangi temalar altında sunulacağı belirlenir.
2. **Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi:** Betimsel analizin ikinci boyutunu oluşturan bu bölümde, birinci aşamada oluşturulmuş olan çerçeveye göre veriler okunur ve düzenlenmesi yapılır. Burada verilerin doğru ve anlamlı bir biçimde bir araya getirilmesi sağlanır. Ayrıca sonuç kısmında yer alacak olan veriler için doğru alıntılar seçilir.
3. **Bulguların tanımlanması:** Bu aşamada düzenlenmiş olan veriler tanımlanarak, gerekli görülen yerler, verilerden seçilen doğru alıntılarla desteklenir.

4. Bulguların yorumlanması: Tanımlaması yapılmış bulguların açıklanması ve anlamlandırılması bu aşamada yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 224).

Görüşmelerde gerekli olan alıntılar yapılırken öğretmenlerin gizliliğinin korunmasına özen gösterilmiştir. Demografik özelliklere ait bilgiler kısaltmalar yolu ile verilmiştir. Bu bağlamda müzik öğretmenlerinin isimleri yerine görev yaptıkları okulların bağlı bulunduğu ilçe, ilçede görev yapan müzik öğretmenleri ile yapılan görüşme sırası, cinsiyet, mezun oldukları bölüm ve mesleki deneyim değişkenleri dikkate alınmıştır. Cinsiyet için; Kadın: K, Erkek: E ifadesi kullanılmıştır. Mezun olunan bölüm için; Konservatuar: Kons , Eğitim Fakültesi: Eğit. şeklinde gösterilmiştir. Mesleki deneyim için; 5-10 yıl arası: A, 10-20 yıl arası: B, 20-30 yıl arası ise C harfi ile simgelenmiştir. Görüşme yapılan ilçe ve sıralama için ise; KEP.1.: Kepez ilçesi 1. görüşmeyi, MUR.2.: Muratpaşa ilçesi 2. görüşmeyi, DÖŞ.1: Döşemealtı ilçesi 1. görüşmeyi, AK.3: Aksu ilçesi 3. görüşmeyi ve KON.2.: Konyaaltı ilçesi 2. görüşmeyi temsil etmektedir. Örneğin MUR.1./E/C; Muratpaşa ilçesinde, 20-30 yıl arası deneyime sahip erkek müzik dersi öğretmenidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, ilköğretim ikinci kademede görev yapan müzik öğretmenlerinin 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik görüşleri ve programın uygulanmasında karşılaşılan sorunların belirlenmesi amacıyla müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulguların sıralaması yapılırken araştırmanın alt problemlerini oluşturan 4 temel boyut (bağlam, girdi, süreç ve ürün) baz alınmış ve buna göre bir sıralama yapılmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Görüşmelerden elde edilen bulgulara dayanarak araştırmanın birinci alt problemi dört tema altında toplanmıştır. Bu temalar;

1. Kazanımların Müziksel İlke ve Kavramları Kazandırması
2. Programda Yer Alan Müziksel Bilgilerin Öğrencilerin Seviyesine Uygunluğu
3. Kazanımların Öğrenciler İçin Uygunluğu
4. Ders Süresi'dir.

4.1.1. Kazanımların Müziksel İlke ve Kavramları Kazandırması

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerine müziğin temel ilkelerini ve kavramlarını kazandırmak açısından programda yer alan kazanımlara yönelik görüşleri sorulduğunda; beş müzik dersi öğretmeni kazanımları yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir. Yetersiz bulmalarının nedenini kazanımlarda müziksel ilke ve kavramlara detaylı olarak yer verilmemesi olarak ifade etmişlerdir. Müzik dersi öğretmenlerinin yedisi ise müziğin temel ilkelerini ve kavramlarını kazandırmak açısından programdaki kazanımları yeterli bulduklarını dile getirmişlerdir. Diğer iki müzik dersi öğretmeni ise kazanımları kısmen yeterli bulduklarını söylemişlerdir.

4.1.2. Programda Yer Alan Müziksel Bilgilerin Öğrencilerin Seviyesine Uygunluğu

Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerine programda yer alan müzik eğitimi ile ilgili bilgilerin, öğrencilerin seviyesine uygun olup olmadığı sorulduğunda; on müzik dersi öğretmeni programdaki müziksel bilgilerin öğrencilerin seviyesine uygun olmadığını belirtmiştir. Bunun nedenlerini; programda verilen nota eğitiminin öğrencilerin seviyesinin

üstünde olması, çocukların notaya yönelik bilgileri ciddiye almamaları, nota eğitiminden sıkılmaları, ritim kalıplarının ve programda yer alan makamsal bilgilerin öğrenilmesi konusunda öğrencilerin zorluk çekmesi olarak ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı görüşünü şu şekilde dile getirmiştir;

“8. sınıfta TSM makamları var. Çocuk daha notaları bilmezken bunları anlamaları çok zor” (DÖŞ.1./K/A).

Diğer bir müzik dersi öğretmeni ise;

“...program çocukların bazı müzikal bilgileri önceden bildiğini varsayıyor. Özellikle 8. sınıf. Dizin ne olduğunu bilmeyen bir çocuğa hüseyini makamını öğretemezsiniz. Makam konusu 8. sınıflara göre değil. Bu yaş gurubuna göre ağır geliyor. Sıkılıyorlar. Öğretmenim neden güncel parçalar öğrenmiyoruz diyorlar” ifadesinde bulunmuştur (KON.3./K/A).

Ritim kalıplarını öğretmede sıkıntı yaşadığını belirten bir müzik dersi öğretmeni ise;

“7/8'lik bir ölçüyü anlatırken zorlanıyorum. Ben nasıl basite indirgeyebilirim diye günlerce düşünüyorum” ifadesini kullanmıştır (AK.3./E/B).

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden dördü ise; programda yer alan müzik eğitimine yönelik bilgilerin öğrencilerin seviyesine uygun olduğunu ve öğretme sürecinde herhangi bir sıkıntı yaşamadıklarını dile getirmişlerdir.

4.1.3. Kazanımların Öğrencilerin Seviyesine Uygunluğu

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerine programda yer alan kazanımların öğrencilerin seviyesine uygunluğu konusunda düşünceleri sorulduğunda; yedi müzik dersi öğretmeni kazanımların öğrencilerin seviyesinin üstünde olduğunu, teorik konulara yönelik kazanımlara gereksiz yer verildiğini ve öğretilmesi beklenen bazı parçaların öğrencilere zor geldiğini, bu nedenle kazanımları uygun bulmadıklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda bir müzik dersi öğretmeni;

“6, 7 ve 8. sınıflar için kazanımlar seviyelerinden daha yukarıda kalıyor. Dolayısıyla müfredata uyamıyorsun. Örneğin öğrencilerin seviyelerine uygun başka kaynaklar getiriyorum” ifadesini kullanmıştır (KEP.2.E/B).

Diğer bir müzik dersi öğretmeni de;

“Programda yer alan kazanımların hepsinin gerekli olduğunu düşünmüyorum. Bazı teorik, makamsal bilgiler öğrencilerin seviyesinin üstünde kalıyor ve öğrenmede sıkıntı yaşanıyor” yanıtını vermiştir (MUR.1./E/C).

AK. 2./E/B ise kazanımların uygunluğu konusunda görüşünü şu şekilde ifade etmiştir;

“çocuk kitaptaki gibi işlersek eğer bir kazanım elde edemiyor. Kazanımlar öğretmenin çocuklara o bilgiyi ne şekilde verdiği kalıyor. Mesela ben nota ile ilgili bir kazanım elde edilecekse notayı dramatize ederek, hikâyeleştirerek anlatıyorum. Öğrenci kitabında sıkıntı ve eksikler var. Çocuklar sıkıntı çekiyor”.

Katılımcılardan üçü ise diğer müzik öğretmenlerinden farklı olarak programda yer alan kazanımların öğrencilerin seviyelerinin altında olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle öğretilmesi beklenen şarkıların birçoğunun öğrencilerin beklentilerini karşılamadığını, öğrencilerin bu şarkıları söylemekten sıkıldıklarını ve bu nedenle derse ilgilerinin azaldığını vurgulamışlardır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin dördü ise programda yer alan kazanımların öğrencilerin seviyesine uygun olduğu görüşünü savunmuşlardır. Bu görüşe göre; DÖŞ.1./K/A öğrencilerin derse kendilerini tam olarak verdikleri takdirde kazanımlara ulaşma konusunda bir sıkıntı yaşamadıklarını dile getirmiştir. Diğer bir katılımcı ise görüşünü şu şekilde ifade etmiştir;

“Kazanımları öğrencilerin seviyesine göre baktığımda uygun buluyorum. Eğer bizler öğretmen olarak konuları öğrencilerin anlayabileceği şekilde basite indirgeyebiliyorsak o zaman kazanımı gerçekleştirmiş oluyoruz” (AK.3./E/B).

4.1.4. Ders Konularına Ayrılan Süre

Katılımcılara programda yer alan ders konularına ayrılan sürenin yeterli olup olmadığına yönelik görüşleri sorulduğunda; on üç müzik dersi öğretmeni sürenin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. 40 dakikalık bir ders süresinde konu anlatımını yetiştiremediklerini, sınıfların kalabalık olduğu göz önünde bulundurulduğunda ilk 15 dakikanın yoklamayla ve öğrencileri derse motive etmeyle geçtiğini özellikle vurgulamışlardır. Bu bağlamda bir öğretmen;

“haftada 40 dakika bir sınıfa derse giriyorum. Bu 40 dakika içinde çocuğu hem motive et, hem derse hazırla, hem yoklama yap, hem de parçaları öğret derken ders bitiyor. Ders saatlerinin azlığından şikâyetçiyiz” yanıtını vermiştir(KEP.3./K/A).

KON.2./E/C ise ders süresinin azlığından dolayı öğrencilere enstrüman çalmayı öğretilmediğini söylemiş ve görüşünü şu şekilde ifade etmiştir;

“Süre yetmediği için sadece flüt öğretmek zorunda kalıyorum. Eğer ders saatleri daha fazla olursa bağlama, mandolin, gitar gibi diğer müzik aletlerini de çocuklara gösterebilirim. Ama 40 dakikada ve kalabalık sınıflarda zaten çocukların akordunu yapayım derken ders bitiyor”.

Ayrıca katılımcılar ders süresinden kaynaklanan problemi gidermek için bazı çözüm önerileri geliştirmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Örneğin katılımcıların çoğu ders kitabında yer alan konuları zamanında işleyemediklerini belirterek, kendilerince bir plan ve program geliştirmeye çalıştıklarını dile getirmişlerdir. Sürenin yetmediğini belirten bütün müzik öğretmenleri ders saatlerinin artması gerektiğini özellikle vurgulamışlardır. Hafta da en az iki saat olması konusunda on üç müzik dersi öğretmeni de aynı görüşü paylaşmışlardır. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden sadece biri ders konularına ayrılan sürenin yeterli olduğunu ve bu anlamda bir sorun yaşamadığını belirtmiştir. Bu bağlamda görüşünü şu şekilde ifade etmiştir;

“ Süreyi ideal buluyorum. Zaten ders kitabımız ince, konularımız kısa. Hatta zaman artıyor bile” (DÖŞ.1./K/A).

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Görüşmelerden elde edilen verilere göre araştırmanın ikinci alt problemi üç ayrı tema altında toplanmıştır. Bu temalar;

1. Programda Yer Alan Materyallerin Öğrenmedeki Etkisi
2. Sınıfta Yer Alan Donanımlar ile Kazanımlara Ulaşabilme Durumu
3. Programda Yer alan Kazanımlar ile Ders Kitabındaki Konuların Tutarlılığı'dır.

4.2.1. Programda Yer Alan Materyallerin Öğrenmedeki Etkisi

Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerine programda yer alan görsel ve işitsel materyallere yönelik görüşleri sorulduğunda; öğretmenlerden dokuzu bu materyalleri yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Kitaplarda yer alan resimlerin öğrencilerin dikkatini çektiği ve öğrenmelerini kolaylaştırdığı görüşünde bulunmuşlardır. Katılımcılar kitapta kullanılması istenen ksilofon, üçgen gibi Orff çalgılarına yönelik olumlu görüş bildirmişlerdir.

Diğer müzik öğretmenleri ise programda yer alan bu materyalleri yeterli bulmadıklarını söylemişlerdir. Buna neden olarak; öğrenci ve öğretmen kitaplarında yer alan resimlerin bazılarının öğrencilerin seviyelerinin altında olduğunu, senelerdir aynı materyallerin kullanıldığını, notalara yönelik görsellerin az olduğunu göstermişlerdir. Bu bağlamda KEP.3./K/A ;

“*hep aynı materyalleri görmekten ve duymaktan öğrenciler sıkılıyor. Kitabın içeriğinin bu anlamda biraz değişmesi gerektiğini düşünüyorum*” şeklinde görüşünü beyan etmiştir. Diğer bir müzik dersi öğretmeni (MUR.1./E/C) ise;

“*Materyallerin pek işe yaradığını sanmıyorum. Görseller iyi değil. İleri sınıflarda komik kalıyor. Özellikle 7. ve 8. sınıflarda ciddi sorun. Sınıf ve yaşa göre daha pedagojik düşünüp yapılmalı*” şeklinde görüşünü dile getirmiştir.

4.2.2. Sınıfta Yer Alan Donanımlar ile Kazanımlara Ulaşabilme Durumu

Katılımcılardan sınıflarındaki donanımları ile programda yer alan kazanımlara ulaşabilme açısından bir değerlendirme yapmaları istenmiş ve buna yönelik görüşleri alınmıştır. Müzik öğretmenlerinin yedisi donanımlarının azlığından şikâyet etmişlerdir. Müzik dersi öğretmenine ait bir piyano ve ya orgun, müzik odasının, sınıfta kullanmak üzere bir projeksiyon ve bilgisayarın olması gerekliliğinin altını çizmişlerdir. Bu bağlamda müzik öğretmenlerinden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

“*ben kendi PC'mi yanımda taşıyorum. Hoparlörümü de kendim getiriyorum. Çocuklara kendi imkânlarımla yetmeye çalışıyorum*” (DÖŞ.1./K/A)

“*tabii ki yeterli değil. Yerin altında bir sınıfım var. PC, projeksiyon yok. Ben öğrencilere kendi özverim ile bir şeyler yaptırıyorum*” (KEP.2./E/B).

“*PC yok, projeksiyon yok, org yok, ksilofon yok. Benim sınıfımın hemen yanı matematik sınıfı. Örneğin ritim konusunda çocukları çalıştıramadım çünkü öğretmen rahatsız oluyor. Müzik sınıflarının yan sınıfları rahatsız etmeyecek şekilde olması lazım. Şarkı bile söyletemiyoruz*” (AK.1./K/A).

“*Projeksiyonum olmadığı için tahtaya şarkı sözlerini yazmak zamanımı alıyor. Dersin sıkıcı geçmemesi adına birçok etkinlik yapıyorum derste ve daha da yapmak istiyorum. Yeterli donanımum olsa daha iyi olur*” (DÖŞ.2./E/B).

Araştırmada yer alan beş müzik dersi öğretmeni ise sınıflarındaki donanımları yeterli bulduklarını ve bu konuda bir problem yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Sınıflarında piyano, PC, projeksiyonun olduğunu, hatta bir müzik dersi öğretmeni bunlara ilave olarak dokunmatik ve nota seslerini veren porteli bir tahtasının olduğunu söylemiştir.

4.2.3. Programda Yer alan Kazanımlar ile Ders Kitabındaki Konuların Tutarlılığı

Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerine programda yer alan kazanımlar ile ders kitabındaki konuların tutarlılığına yönelik görüşleri sorulduğunda katılımcılardan on ikisi kazanımlar ile konuların örtüşüğünü ve tutarlı olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılardan sadece ikisi kitapta yer alan bazı konular ile kazanımlar arasında paralellik olmadığını dile getirmişlerdir. Buna yönelik KON.1/E/B. görüşünü şu şekilde ifade etmiştir;

“Ben tutarlı bulmuyorum. Örneğin ders konusu olarak nota eğitimi diyelim ki sol-la-si notalarının öğrenilmesi konusu var. Ama çocuktan kazanım olarak ritim kalıplarını yazması beklenmiş”.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Görüşmelerden elde edilen verilere göre araştırmanın üçüncü alt problemi iki ayrı tema altında toplanmıştır. Bu temalar;

1. Öğrenilen Her Yeni Konu İçin Programda Yer Alan Alıştırmaların Yeterliliği
2. Öğrencilerin Aktif Olarak Derse Katılmasında Programın Rolü'dür.

4.3.1. Öğrenilen Her Yeni Konu İçin Programda Yer Alan Alıştırmaların Yeterliliği

Araştırmada yer alan katılımcılara programda yer alan her yeni öğretilen konu için yeterli alıştırmanın olup olmadığına yönelik görüşleri sorulduğunda; öğretmenlerin altısı kitaplarda konular için yeterli alıştırmanın yer aldığını belirtmişlerdir. Özellikle nota tartımları için, bir müzik dersi öğretmeni diğer öğretmenlerin görüşüne ilave olarak;

“bence yeteri kadar alıştırma var. Ama öğrenci kitabında ev ödevlerine yönelik biraz daha fazla alıştırma olsa daha da iyi olur” şeklinde görüşünü dile getirmiştir (AK.3./E/B). MUR:1./E/C, MUR.3./K/B ve KON.2./E/C yeterli alıştırma olmasına rağmen öğrencilerin bu alıştırmaları uygulamak için yeterli zamanlarının olmadığını özellikle vurgulamışlardır.

Altı müzik dersi öğretmeni ise konular için yeterli alıştırmanın olmadığını ve bunun yanında bazı gereksiz gördükleri alıştırmaların kitaba koyulduğunu belirtmişlerdir. AK.1./K/A görüşünü;

“çocuğun konuyu pekiştirebileceği bir şey yok. Öğrenci el kitabını çocuk istese bir ders içerisinde bitirebilir. Kitap çok ince. Çocuğa ev ödevi olarak verebileceğim hiç bir şey yok” olarak ifade etmiştir.

Diğer bir öğretmen (KON.3./K/A) ise (AK.1.K/A) ile paralel olarak kitabın çok ince olduğunu ve az sayıda alıştırmaya içermesinden dolayı sıkıntı yaşadığını belirtmiş, bu görüşüne ilave olarak da MEB'in alıştırmaya anlamında bir CD çalışması yapmasını istemiştir.

Katılımcıların ikisi alıştırmaları kısmen yeterli bulduklarını belirtmişler ve programda ev ödevlerine yönelik daha fazla alıştırmaların yer alması gerektiğini vurgulamışlardır.

4.3.2. Öğrencilerin Aktif Olarak Ders Katılmasında Programın Rolü

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerine uygulanmakta olan programın öğrencilerin aktif olarak derse katılımını sağlamasına yönelik görüşleri sorulduğunda; katılımcıların dokuzu programın içerik olarak öğrencilerin aktif katılımına dönük, öğrenci merkezli hazırlandığını belirtmişlerdir. Oyunlarla ve drama yöntemiyle öğrencilerin derse katılımını sağlamaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra programın içeriğinin çocukların yaratıcılığını geliştirecek ve müzik dersinde yapılan etkinliklerden daha çok zevk alacak hale getirilmesi konusunda öneride bulunmuşlardır.

Araştırmada yer alan beş katılımcı ise, programın içeriğinin öğrencilerin derse aktif katılımını sağladığı görüşünün yanında pratikte uygulamada birçok sıkıntı yaşadıklarını söylemişlerdir. Bu sıkıntıların zaman yetersizliğinden ve konuların öğrencilerin ilgisini çekmeyişiinden kaynaklandığını dile getirmişlerdir. Buna yönelik olarak KEP.2./E/B;

“45 öğrenci ile aktiflik olmuyor. Sınıf kalabalık, programın istediklerini uygulayamıyoruz” ifadesini kullanmıştır. Diğer bir müzik dersi öğretmeni ise;

“çocuk aktif olarak derse katılmak istemiyor. Konularda güncellik olmaması çocukların ilgisini çekmiyor, sıkılıyorlar. Güncel konular, şarkılar yok” sözleriyle düşüncelerini dile getirmiştir (KEP.1./E/B).

MUR.3./K/B diğer öğretmenlerden farklı olarak SBS(Seviye Belirleme Sınavı)'de müzik dersine yönelik sorular olmadığından dolayı öğrencilerin aktif katılımında sıkıntı yaşadığını belirtmiştir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Görüşmelerden elde edilen verilere göre araştırmanın dördüncü alt problemi üç ayrı tema altında toplanmıştır. Bu temalar;

1. Programın Müzik Eğitime Yönelik İhtiyaçlara Cevap Vermesi
2. Program Sonunda Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Kazanımları
3. Programın Öğrencilerin Müzik Becerilerini Geliştirmedeki Katkısı'dır.

4.4.1. Programın Müzik Eğitime Yönelik İhtiyaçlara Cevap Vermesi

Katılımcılara programın müzik eğitimi ile ilgili ihtiyaçlara cevap verip vermediği konusunda görüşleri sorulduğunda; müzik öğretmenlerinin yarısı programın müzik eğitimi ile ilgili ihtiyaçlara cevap vermediğini söylemişlerdir. Müzik kültürüne ve çocukların söylemekten zevk alabileceği güncel şarkılara yer verilmediğini, pratiğe değil daha çok teorik bilgilere yer verildiğini belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar ise; özellikle nota eğitimine yönelik ders işlerken öğrencilerin notaları yazmaktan ve öğrenmekten keyif almadıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların diğer yarısı ise programın müzik eğitimi ile ilgili ihtiyaçlara cevap verdiğini ancak bir takım eksikliklerin olduğunu söylemişlerdir. Bu bağlamda; ritim, nota ve şarkı öğretimi konularında yeterli olduğunu ama güncel bazı bilgilerin ve şarkıların da eklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. MUR.3./K/B görüşünü şöyle dile getirmiştir;

“müzik eğitime yönelik bilgileri yeterli buluyorum. Nota, ritim konuları da var. Türkü ve şarkılar da yer alıyor. Ama daha çok repertuara yönelik şeyler yer alabilirdi”.

Diğer bir müzik dersi öğretmeni ise;

“Cevap veriyor ama çocukların müzik açlığını gidermiyor. Bazı konular sıkıcı geliyor. Şarkıların ve konuların seviyesi yükseltilebilir” önerisinde bulunmuştur. (DÖŞ.1./K/A).

4.4.2. Program Sonunda Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Kazanımları

Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerinin programın sonunda öğrencilerin müzik dersindeki kazanımlarına yönelik görüşleri sorulduğunda; öğretmenlerin yarısı öğrencilerden olumlu yönde geri dönütler aldıklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda bazı müzik öğretmenlerinin görüşleri şunlardır;

“Program öğrenciye kazandırmak istenilen şeyi kazandırıyor. Tabii ki biz de destekleyerek daha verimli hale getiriyoruz. Örneğin flüt çalmayı, başka çalgılara yönelik bilgileri ediniyorlar. Ben iyi buluyorum” (DÖŞ.1./K/A).

“Dağarcığında birçok şarkı oluyor, notaları biraz da olsun öğreniyor. Ayrıca müzik adına önemli olan bazı ünlü isimleri artık biliyor hale geliyor. Dinlediği şarkılara ritim tutabiliyor” (MUR. 3./K/B)

“Ritmik zekâ gelişimi, kulak gelişimi, görsel zekâ, hareket kabiliyetleri olarak gözle görülür şekilde değiştiklerini ve geliştiklerini görüyoruz. Örneğin çocukları yönlendirme formlarında çalgı çalabilirlik ve müziğe ilgi duyuş gibi kriterler var. Bu formda geliştirilebilir

olarak başlayan bir çocuk 7. Ve 8. Sınıftan sonra yeterli seviyeye geldiğini gözlemleyebiliyoruz” (AK.2./E/B).

Diğer katılımcılar ise müzikteki kazanımların direk programa değil, öğrencilerin yetenek ve ilgisine bağlı olduğu ve öğrencilerin müzik dersini önemsemediği tespitlerinde bulunmuşlardır. Bu bağlamda bir müzik dersi öğretmeni(AK.1./K/A);

“...çocuklar ilgi ve yeteneklerine göre müzik dersinde kazanımları iyi oluyor. Müzik dersi seçmeli olsaydı o zaman daha verimli geçerdi. Örneğin İstiklal Marşı'na ayrılan 3 ders varken ben 2 ayda anca anlatıyorum” ifadesini kullanmıştır.

Diğer bir müzik dersi öğretmeni ise;

“İyi bulmuyorum. Çünkü müzik çok önemsenmiyor. Dolayısıyla çocuk derse ilgi duymadığı için ne öğrendiyse unutuyor” yanıtını vermiştir (AK.3./E/B).

KEP.3./K/A görüşünü şöyle dile getirmiştir;

“ ... Ben notaların yerlerini öğretiyorum ama daha kalın do nerede bilmeyen çocuklar var. Öğrencinin ilgisine bağlı”.

4.4.3. Programın Öğrencilerin Müzik Becerilerini Geliştirmedeki Katkısı

Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerine programın öğrencilerin müzik becerilerini geliştirip geliştirmediğine yönelik düşünceleri sorulduğunda; öğretmenlerin yedisi bu konuya yönelik olumlu görüş bildirmişlerdir. Programda yer alan ritimsel çalışmaların, Orff çalgılarının ve flüt öğretiminin çocukların müzikal gelişimleri için önemli olduğunu vurgulamışlardır. Buna yönelik olarak bir katılımcı;

“ ...yetenekli öğrenciler için geliştirdiğini düşünüyorum. Zaten birinci adımı veriyor geliştirmesi bakımından sonrasında çocuk isterse aile ve öğretmen desteği ile ilerliyor”(KEP.3./K/A).

Bir diğer katılımcı (AK.2./E/B);

“Geliştiriyor. Blok flüt öğreniyorlar. Ritim çalışmaları yapıyorlar. Eğer ilgileri de varsa Konservatuarlara yönlendiriyoruz. Programın faktörü yadsınamaz” yanıtını vermiştir.

Araştırmada yer alan katılımcıların dördü ise programın müziksel becerileri kısmen kazandırdığını ancak bu durumun öğrenci ve öğretmene bağlı olduğunu, programın tek başına yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenin müzikal becerileri kazandırabildiği ölçüde öğrencilerin becerileri elde ettiği ve en önemlisi de öğrencinin müzik dersine olan ilgisi

doğrultusunda müzikal becerileri kazanabildiği görüşünde bulunmuşlardır. Bu bağlamda bir katılımcı(KON.1./E/B);

“Program açısından kısmen de olsa geliştirdiğini düşünüyorum. Ama öğretmen ve öğrenciye bağlı, çocuğun ilgisinin olması lazım”.

Başka bir öğretmen ise;

“Kanon, TSM makamları, çocuk şarkılarını öğretmesi açısından tamam ama enstrüman çalma becerisi bakımından yeterli değil. Sadece 6. Sınıflarda flüt var. Onun haricinde enstrüman becerilerini desteklemiyor” olarak görüşünü dile getirmiştir (DÖŞ.1./K/A).

Diğer bir katılımcı ise;

“...Yetenekli olan öğrenciler için eğer müzik dersi seçmeli ders olarak olursa programın becerileri kazandırdığını düşünüyorum” ifadesinde bulunmuştur(AK.1./K/A)

Araştırmada yer alan katılımcıların üçü ise, programın öğrencilerin müziksel becerilerini kazandırması yönünde olumsuz görüş bildirmişler ve yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda KEP.1./E/B programın daha çok müziksel bilgi ve kültüre dayalı olarak hazırlandığını ifade etmiştir. Başka bir öğretmen ise;

“Geliştirmiyor. ...Öğrenci değil flüt çalmak tutamıyor bile. Ben enstrüman eğitimi verilmesinden yana değilim...” yanıtını vermiştir(AK.3./E/B).

Bu konuya olumsuz görüş bildiren müzik öğretmenleri, görüşlerine ilave olarak bazı önerilerde bulunmuşlardır. Özellikle öğrencilerin müziksel becerilerini geliştirmelerinde enstrüman çalmanın önemli olduğu ve bu bağlamda flüt öğretiminin ikinci kademe daha fazla yer almasını gerekliliğini dile getirmişlerdir. Ayrıca müziğe karşı yeteneği ve ilgisi fazla olan öğrencilerin tespit edilip onlarla ayrı olarak ilgilenilmesinin daha yararlı olacağını belirtmişlerdir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular ışığında araştırmanın sonuçlarına, araştırmanın sonuçları ile literatürde yer alan benzer konularda yapılan araştırmalar arasında paralellik olup olmadığına yönelik tartışma kısmına yer verilmiş ve bu sonuçlar doğrultusunda bazı önerilerde bulunulmuştur.

Sonuç ve Tartışma

Görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular göz önünde bulundurularak sonuçlar dört alt probleme yönelik olarak sınıflandırılmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt probleminden elde edilen bulgulara göre, programın bağlam boyutu çerçevesinde müzik öğretmenlerinden görüşleri alınmıştır. Katılımcılara programda yer alan kazanımlara ve ders süresine yönelik sorular sorulmuştur. Müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun programdaki kazanımlar hakkında olumsuz görüş bildirdikleri ve programı birçok yönden eksik buldukları görülmüştür. Müzik öğretmenleri; müziksel ilke, kavram ve bilgileri yeterli bulmadıklarını, özellikle Türk Müziği makam ve dizilerine yer verilmesinin ilköğretim ikinci kademe öğrencileri için zor konular olduğunu vurgulamışlardır. Öğretmenlerin karşılaştıkları en önemli sorunların başında kazanımlarda yer alan konuların, öğrencilerin seviyelerinin üzerinde hazırlanmış olması gelmektedir. Bu durum da öğrencilerin bu bilgileri benimsemekte ve algılamakta zorlanmasına yol açmaktadır. Yönetken (2005, s. 71)'e göre sadece teorik bilgiler verilerek çocuklarda müziğe karşı nefret duygusu uyandırılmamalıdır. Bunun aksine, müzik dersi çocuklar için bir zevk eğitimi olmalıdır. Sonuç olarak; öğrencilerin konuları algılamada zorlandığı ve öğretmenlerin sağlıklı bir şekilde ders işleyemedikleri söylenebilir. Bu durum Aksu (2007)'nin ilköğretim 8. Sınıf müzik programının hedeflere ulaşma düzeyinin değerlendirilmesine yönelik çalışmasından elde edilen sonuçlar ile paralellik göstermektedir. Aksu (2007)'ya göre 2006 müzik dersi öğretim programında yer alan, tamamen nota bilgisi ve solfej okuyabilme becerisine bağlı olan birçok kazanım, ilköğretim öğrencilerinin seviyelerinin üzerindedir. Elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin solfej yapabilmek bir yana, nota isimlerini bile öğrenemediği sonucuna varılmıştır. Bu araştırmanın aksine; Demirci (2009)'nin 2006 müzik dersi 6. sınıf öğretim programının kazanımlarına ilişkin araştırmasından elde edilen sonuçlarda, genel olarak programda yer alan kazanımların başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Programın bağlam boyutu çerçevesinde müzik öğretmenlerinin programda yer verilen ders sürelerine yönelik görüşlerine başvurulmuştur. Öğretmenlere ders süreleri yetersiz gelmekte ve bu durum onlar için önemli bir sorun oluşturmaktadır. Özellikle kalabalık sınıflarda derse girmek ders süresini olumsuz yönde etkileyerek müzik öğretmenlerini daha fazla sıkıntıya sokmaktadır. Canbay (2007, s. 151) “İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür Ünitesi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi” adlı araştırmasında müzik öğretmenlerinin görüşlerine başvurmuştur. Bu bağlamda elde edilen sonuçlara göre “belirtilen konuların belirlenen ders saatinde ve ünitenin bir bütün olarak istenilen zaman diliminde etkili ve verimli bir biçimde işlenmesinin mevcut koşullarda mümkün olmadığı” sonucuna varmıştır. Yapılan bu çalışma, araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde, programdaki materyallerin çocukları olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Özellikle öğretmenler programda yer alan Orff çalgılarını (ksilofon, üçgen, davul vb.) derste kullanarak olumlu sonuçlar alabilmektedirler. Orff yöntemi; hareket içeren oyunlar, şarkı söyleme ve Orff çalgılarını kullanarak öğrencilerin müziksel yeteneklerini geliştirmelerine ve kendilerini müzikle ifade edebilmelerine olanak sağlamaktadır (Çevik, 2007, s. 97). Ancak programda yer alan bazı görsel materyallerin çocukların seviyeleri dikkate alınmadan hazırlanmış olduğu görülmüştür. Bu bağlamda; görsel materyallerin öğrenci seviyelerine uygun olarak yeniden düzenlenmesi ve yenilenmesi bir zorunluluk olarak görülmektedir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun sınıflarında yeterli donanım olmadığı saptanmıştır. Araştırma yapılan bazı okullarda öğrencilerin, öğrenmelerini kolaylaştıracak ve dersin işlenişini zenginleştirecek olan piyano, PC, projeksiyon vb. gibi materyallerden yoksun oldukları anlaşılmıştır. Araştırma yapılan birçok okulda müzik dersi için ayrı bir dersliğin olmayışı, öğretmenlerin ders işleyişine ve hedeflerini gerçekleştirmelerine engel olmaktadır. Canbay (2007)’ın müzik öğretim programına yönelik müzik öğretmenleri ile yapmış olduğu çalışmasında müzik öğretmenlerinden alınan görüşler doğrultusunda, okulların fiziksel koşulları ve araç-gereç yetersizliklerinin ünite programını belirlenen süre içinde gereği gibi işlemede büyük sorunlar oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Bu durum araştırmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir. Diğer bir yandan müzik öğretmenlerinin programda yer alan kazanımlar ile konular arasındaki tutarlılıktan memnun olduğu görülmüştür.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin programda yer alan alıştırmaları yeterli bulup bulmadığı ve programın öğrencilerin derse aktif katılımını sağlayıp sağlamadığına yönelik sorulara cevap aranmıştır. Programda yer alan alıştırmalar öğretmenler arasında yaygın olarak yeterli bulunmuştur. Öğretmenlerin alıştırmaları yeterli bulmalarına rağmen ders sürelerinin bu alıştırmaları uygulama açısından yetersiz olduğu görüşüne sahip oldukları belirlenmiştir. Tanyeli (2007)'nin ilköğretim müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara yönelik yaptığı çalışmada öğretim programındaki konuların pekiştirilmesine için yapılan etkinliklere yönelik, ders saatinin yetersiz bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum yapılan araştırmadaki ürün boyutunun sonuçlarını destekler niteliktedir.

Müzik derslerinde toplu olarak yapılan aktiviteler öğrenciler arasındaki sosyalliği pekiştirmektedir (Aktaş, 2008). Bu bağlamda; müzik öğretiminde öğrencilerin yaratıcılığını geliştirecek, kendine güvenini arttıracak faaliyetlere sınıf içerisinde yer verilmelidir. Öğrenciler düşünmeye ve araştırmaya yönlendirilmelidir (Demirci, 2009, s. 195). Yapılan bu çalışmada, müzik öğretmenleri programın öğrencilerin aktif olarak derse katılımını sağladığı yönünde olumlu görüş bildirmişlerdir. Buna yönelik olarak öğretmenlerin programı öğrenci merkezli buldukları sonucuna varılmıştır. Araştırmadan elde edilen bu görüşün aksine; Kırıcıoğlu (2011)'nin ilköğretim ikinci kademe müzik dersi öğretim programının kazanımlar boyutunun müzik dersi öğretmeni görüşlerine göre değerlendirilmesine yönelik yaptığı çalışmada, çoğu öğretmen tarafından kazanımların öğrencilerin yaparak- yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak nitelikte olmadığı görüşü ortaya konmuştur.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

İlköğretim müzik öğretmenlerinin 2006 müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri ve uygulamada karşılaştıkları sorunlara yönelik yapılan bu çalışmada, 2006 müzik dersi öğretim programının müzik eğitimi ile ilgili bilgileri öğrencilere aktarmada yararlı olduğu fakat programda öğrencilerin günlük yaşantısında kullanabileceği güncel bilgilere ve şarkılara yeteri kadar yer verilmediği görülmüştür. Ders sürecinde programda yer alan bu bilgileri ve şarkıları öğrenmek öğrencilerin müzik dersinden sıkılmalarına neden olmaktadır. Fakat ilköğretim müzik eğitiminde öğrencilerin seviyesine uygun şarkıların programda yer alması müzik eğitimi adına fazlasıyla önem teşkil etmektedir. Öyle ki dersin içeriğinde bu tür şarkılara yer vermek, müzik dersini öğrencilere sevdirmenin en güzel yollarından biridir (Aktaş, 2008, s. 12). Araştırmadan elde edilen bu sonuç ile paralellik gösteren Tanyeli (2007)'nin "İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Nedenlerine İlişkin Görüşler" i isimli çalışmada, öğrencilerin

müzik dersine yönelik bazı olumsuz tutumlarının olduğu görülmüştür. Bunun nedeni olarak, programda yer alan kitaplarda öğrencilerin seviyelerine ve yaşlarına uygun şarkılara yeterince yer verilmemesi gelmektedir.

Programda sıklıkla yer verilen orff çalgıları ve ritimsel çalışmalar, öğrencilerin müzikal anlamda gelişmelerine ve öğrencilerden olumlu dönütler alınmasına neden olmuştur. Aras (2011)'in çalışmasında ilköğretim programında yer alan “Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanına ilişkin öğretmen görüşleri alınmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin ezgi ve ritim kalıpları yazma gibi müziksel becerileri kazanmasına yönelik sonuçların büyük ölçüde başarılı olduğu görülmüştür. Bu sonuç araştırmadan elde edilen bulgular ile benzerlik göstermektedir. Ancak program yeterli de olsa öğretmenlerin kısmen katıldığı görüş, müziğin yeteneğe bağlı olduğu ve öğrencilerin ilgisi doğrultusunda başarı sağladığıdır.

Araştırmanın Verilerine Göre Öneriler

1. Araştırmada yer alan müzik öğretmenlerinin, haftada bir saat olan ders süresinin yetersizliğine yönelik görüş bildirdikleri düşünüldüğünde; ders saatlerinin süresi arttırılabilir.
2. MEB, müzik öğretmenleri için gerekli olan müzik dersliği ve bu derslik için gerekli olan piyano, projeksiyon, pc gibi materyal eksikliklerini gidermeli ve gerekli desteği sağlamalıdır.
3. Öğretmenlerden alınan görüşlere dayanarak müzik dersinin öğrencilerin yetenek ve ilgisi ile doğru orantılı olduğu düşünüldüğünde, sınıf öğretmenin öncülüğünde rehberlik ve müzik dersi öğretmeni işbirliğiyle yetenekli öğrenciler güzel sanatlar liselerine ve konservatuarlara yönlendirilebilir.
4. Programda yer alan makamsal bilgiler, öğrencilerin seviyeleri göz önünde bulundurularak yeniden gözden geçirilmelidir.
5. Programda yer alan ritimsel ve notaya yönelik teorik bilgilerin program içerisindeki kapsamı daraltılıp, öğrencilerin günlük yaşantısında kullanabileceği konulara daha geniş yer verilebilir.
6. Çocukların ilgisini çekecek, gelişen ve değişen toplumun şartlarına uygun güncel şarkılar programa eklenebilir. Programda yer alan şarkılar yenilenip, öğrencilerin söylemekten zevk alacağı parçalara yer verilebilir. Bunun için gerekli anket formları ile bilgi toplanıp, ihtiyaç analizi yapılabilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Bu çalışma sadece Antalya ili merkez ilçelerinde görev yapan müzik öğretmenleri ile sınırlıdır. Bu anlamda Türkiye'nin diğer illerinde de benzer araştırmalar yapılması program hakkında daha geniş bir bilgi elde etmek adına yarar sağlayabilir.
2. Araştırmada nitel yöntem kullanılmış ve bu doğrultuda veri toplanmıştır. Benzer bir araştırmada gözlem yöntemi kullanılarak veri toplanabilir.
3. Bu çalışmada sadece müzik dersi öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Bunun yanı sıra öğrencilerin, velilerin ve okul yönetiminin de müzik dersi öğretim programına yönelik görüşleri alınabilir.
4. Araştırmada ilköğretim ikinci kademe devlet okullarında görev yapan müzik öğretmenleri yer almıştır. Benzer bir araştırma özel okullarda görev yapan müzik dersi öğretmenleriyle de yürütülebilir.
5. Ülkemizin farklı coğrafi yapılaraya sahip olduğu düşünöldüğünde; her bölgede aynı müzik dersi öğretim programının uygulanıyor olması bazı aksaklıklara yol açabilir. Program geliştirme uzmanları tarafından, farklı kültür ve farklı hazır bulunuşluklar göz önünde bulundurularak birden fazla müzik dersi öğretim programı hazırlanabilir.

KAYNAKÇA

- Apaydın Ö., “İlköğretimde Uygulamalı Ritim Eğitiminin Öğrencilerin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarına Etkisi” , Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı Güzel Sanatlar Eğitimi Bilim Dalı, Ankara, 2010.
- Aközbek, A., “Lise 1. Sınıf Matematik Öğretim Programının CIPP Değerlendirme Modeli ile Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, 2008.
- Aras, T., “2006 ilköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı İçerisinde Yer Alan “Müziksel Algı ve Bilgilenme” ile “Müziksel Yaratıcılık Öğrenme Alanları Arasındaki İlişkisel Durumun Değerlendirilmesi”, Yüksek lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Erzurum, 2010.
- Akpınar, E. Ve Ergin, Ö., “Yapılandırmacı Kuramda Fen Öğretmeninin Rolü”, İlköğretim-Online, 4(2), 2005, s. 55-64, 02.02.2013 tarihinde <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden alınmıştır.
- Çevik, B., “Müzik öğretim yöntemlerinden, orff müzik öğretisine genel bir bakış”, Balıkesir Üniversitesi FBE Dergisi, S. 1, 2007, s. 95-100, 12.02.2013 tarihinde <http://fbe.balikesir.edu.tr/dergi/20071/BAUFBE2007-1-9.pdf> adresinden alınmıştır.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, O. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F., “Bilimsel Araştırma Yöntemleri”, 5. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Canbay, A., “İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ‘‘Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür’’ Ünitesi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2007.
- Demirci, B., “2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı, Öğretmen Kılavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Değerlendirilmesi”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara, 2009.
- Demirel, Ö., “Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme”,16. Baskı, Pegem Akademi, Ankara, 2011.
- Erden, M., “Eğitimde Program Değerlendirme”, 2. Baskı, Pegem, Ankara, 1995.
- Erden, M., “Eğitim Bilimlerine Giriş”, 6. Baskı, Arkadaş Yayınevi, Ankara, 2011.

Günay, E. , Özdemir, M. A., “Müzik Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme” , Bağlam yayıncılık, İstanbul, 2003.

Karasar, N., “Bilimsel Araştırma Yöntemi”, 22.Baskı, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2011.

Kulah, İ.K., “İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Yaklaşımlarının Analizi”, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Erzurum, 2007.

Kocabaş, A., “1986-Lise Müzik Dersi Öğretim Programının Bölgesinde Görevli Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine Çağdaş Program Geliştirme İlkelerine Göre Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Programı, İzmir, 1993.

Mundle, O. A., “Characteristics of Music Education Programs in Public Schools of Jamaica”, Doctoral Thesis, The University of Texas at Austin, 2008, 17.02.2013 tarihinde <http://repositories.lib.utexas.edu/bitstream/handle/2152/3958/mundleo28301.pdf> adresinden alınmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı, 2006, 23.11.2012 tarihinde <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx/?width=900> adresinden alınmıştır.

Nolan, K., “American Elementary Music Programs Current Instructional Methods, Goals, Resources, and Content Standards By Geographic Region and Grade Level”, Doctoral Thesis, The University of Arizona, 2009, 17.02.2013 tarihinde http://arizona.openrepository.com/arizona/bitstream/10150/194200/1/azu_etd_10269_sip1_pdf adresinden alınmıştır.

Okatan, İ., “Müzik Eğitimi Yönetimi ve Değerlendirme İlişkileri”, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, 7-14 Nisan, Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi, Isparta, 2004.

Ornstein, A. C. , Francis H., “Curriculum Foundations, Principles and Issues”, Pearson Education, Boston, 1998.

Öz, B., “İlköğretim Fen Bilgisi Dersi ve 2005 İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Adana, 2007.

Özaydın, B., Günbatır, M. S., Önal, N., Çakır, H., “Öğretmen Yetiştirme Programlarının Sistemik ve Sistematik Değerlendirilmesi”, Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, S. 1, 2012, 03.02.2013 tarihinde http://www.etku.org/sayilar/2_1/etku_2_1.ozaydin.pdf adresinden alınmıştır.

Özdemir, S. M., “Eğitimde Program Değerlendirme ve Türkiye’de Eğitim Programlarını Değerlendirme Çalışmalarının İncelenmesi”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, S.6, s.126-149, 2009, 25.05.2012 tarihinde <http://efdergi.yyu.edu.tr> adresinden alınmıştır.

Parasız, G., “Keman Öğretiminde Kullanılmakta Olan Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin Seslendirilmesine Yönelik Olarak Oluşturulan Hazırlayıcı Alıştırmaların İşgörüsellik ve Etkililik Yönünden İncelenmesi”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2009.

Sarıer, Y., “Altıncı Sınıf Matematik Öğretmenlerinin Matematik Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşler”, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Matematik Öğretmenliği Bilim Dalı, Eskişehir, 2007.

Say, A., “Müzik Sözlüğü”, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 2005.

Sun, M., “Müzik Eğitimi”, Müzik ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1993.

Tarman, S., “Müzik Eğitiminin Temelleri”, Müzik Eğitimi Yayınları, Ankara, 2006.

Uçan, A., “Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum”, 3. Baskı, Evrensel Müzik Evi, Ankara, 2005.

Uşun, S., “Eğitimde Program Değerlendirmede Yeni Yaklaşımlar ve Modeller”, International Congress of Educational Research, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, 2009, 26.07.2012 tarihinde <http://tr.scribd.com/doc/91679856/Salih-U%C5%9Fun-e%C4%9Fitimde-program-de%C4%9Ferlendirmede-yeni-yakla%C5%9F%C4%B1mlar-ve-modeller> adresinden alınmıştır.

Variş, F., “Eğitimde Program Geliştirme Teoriler ve Teknikler”, Alkım Kitapçılık Yayıncılık, Ankara, 1996.

Yiğit, N., Özdek, A., “Özengen Müzik Eğitiminde Klasik Gitar Eğitimi”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.28, s.313-329, 2010, 27.02.2013 tarihinde http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_28/16.pdf adresinden alınmıştır.

Yönetken. H. B., “Müzik Eğitimi”, Müzik ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1993.

EKLER**EK-1. Görüşme Formu****EK-2. Araştırmaya İlişkin Resmi İzin Belgeleri**

EK 1: Görüşme Formu

Değerli Müzik Dersi Öğretmeni,

Bu görüşme formu, “ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik görüşleri ve uygulamada karşılaşılan sorunlar” isimli yüksek lisans tezine yönelik veri toplama amacıyla hazırlanmıştır. Bu görüşme formu Antalya ilindeki beş merkez ilçede Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilköğretim ikinci kademe okullarında görev yapan müzik öğretmenlerine yöneliktir. Bu araştırmadan elde edilecek sonuçların ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerine ve bu konu üzerinde çalışmak isteyen araştırmacılara, MEB’ nin bu konulara yönelik çalışmalarına ve program geliştirme uzmanlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Görüşmelerde vereceğiniz cevaplar gizli olarak kalacak ve yalnızca bu araştırmada kullanılacaktır.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Araştırmacı
Gamze Nevra KÖROĞLU

1. Kişisel Bilgiler

- a)Cinsiyet
- b)Mezun Olunan Bölüm
- c)Eğitim Düzeyi
- d)Mesleki Deneyim

2. Bağlam

1.Müziğin temel ilkelerini ve kavramlarını kazandırmak açısından programda yer alan kazanımlar hakkında düşünceleriniz nelerdir?

2-Programda yer alan müzik eğitimi ile ilgili bilgilerin öğrencilerin seviyesine uygunluğu açısından düşünceleriniz nelerdir?

3-Programda yer alan hedeflerin(kazanımların) öğrenciler için uygunluğu konusunda ne düşünüyorsunuz?

4- Programda yer alan ders konularına ayrılan sürenin yeterliliğine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

3. Girdi

1-Programda yer alan görsel ve işitsel materyaller sizce öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırmada etkili midir?

2-Sınıfınızdaki donanımlarınızı programda yer alan kazanımlara ulaşabilmeniz açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

3- Programda yer alan kazanımlar ile ders kitabındaki konuların tutarlılığı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

4. Sürec

1-Programda öğrenilen her yeni konu için yeterli alıştırma olması konusunda düşünceleriniz nelerdir?

2-Programın öğrencilerin aktif olarak derse katılmasını sağlayıp sağlamadığı konusunda düşünceleriniz nelerdir?

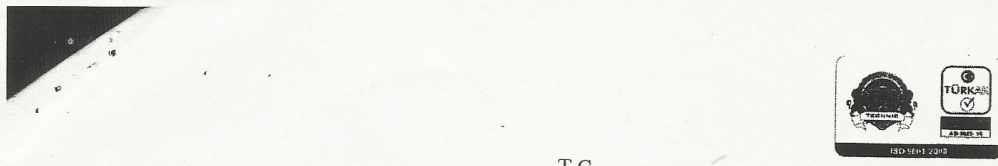
5. Ürün

1-Programın müzik eğitimi ile ilgili ihtiyaçlara cevap vermesi konusunda düşünceleriniz nelerdir?

2-Programın sonunda öğrencilerin müzik dersindeki kazanımlarına yönelik düşünceleriniz nelerdir?

3- Programın öğrencilerin müzik becerilerini geliştirmesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

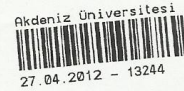
EK 2: Araştırmaya İlişkin Resmi İzin Belgeleri

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

25.04.2012 * 10735

Sayı : B.08.4.MEM.0.07.20.02-605.01/
Konu : Araştırma ve Uygulaması

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNÜN
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)
ANTALYA

İlgi: 21.03.2012 tarihli ve 05201 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda belirtilen, Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Gamze Nevra KÖROĞLU'nun, "İlköğretim İkinci Kademe Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin 2006 Müzik Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri ve Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar" konulu araştırma ve uygulamasını, ekli listede belirtilen okullarda uygulama ile ilgili isteği "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi" gereğince, Müdürlüğümüz inceleme komisyonu tarafından değerlendirilerek uygun görülmüş olup, Valilik Makamının 20.04.2012 tarihli ve 10492 sayılı onayı ve uygulanacak veri toplama araçları Müdürlüğümüzce Mühürlenerek ekte gönderilmiştir.

Bakanlığımızın ilgili yönergesi gereği ve Yönerge de belirtilen EK-1 taahhütnameyi doğrultusunda araştırmanın bitiminde sonuç raporunun iki örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi hususunda;
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER:

- 1-Onay(1 adet)
- 2- Öğretmen Görüşme Formu (1 sayfa)
- 3- Okul Listesi(1 sayfa)

	<p>Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. Bilgi için: M.KARAKAŞ Md. Yrd. Telefon: (0 242) 238 60 00 (pbx) Faks : (0 242) 238 61 11 E-posta: antalyamem@meb.gov.tr projeler07@meb.gov.tr</p>	 <p>www.egitimdestek.meb.gov.tr</p>	 <p>www.haydikiziarokulu.org</p>	 <p>Daha aydınlık gelecektir!</p>	 <p>Daha aydınlık gelecektir!</p>
---	---	--	---	--	--

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

20.04.2012* 10492

Sayı : B.08.4.MEM.0.07.20.02-605.01/
Konu : Anket Uygulaması

VALİLİK MAKAMINA
ANTALYA

Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Gamze Nevra KÖROĞLU'nun "İlköğretim İkinci Kademe Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin 2006 Müzik Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri ve Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar" konulu çalışmasını, ekli listede belirtilen okullarda uygulama isteği ile ilgili 21.03.2012 tarihli ve 5201 sayılı yazıları, ekinde gönderilen araştırma uygulaması anket formlar, İl Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 13.04.2012 tarihinde toplanarak "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi" esaslarına uygun olduğu tespit edilmiştir.

Komisyonumuzca söz konusu, tez çalışması veri toplama aracı, Öğretmen Görüşme Formu uygulamalarının, ekli listede belirtilen İlköğretim Okullarında "İlköğretim İkinci Kademe Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin 2006 Müzik Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri ve Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar" konulu çalışmasını, Okul Müdürlüğünün bilgisi dahilinde, ilgili Yönergeye göre, çalışma takvimi doğrultusunda eğitim-öğretimi aksatmadan yapılması uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ
İl Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
20/04/2012

Turan EREN
Vali a.
Vali Yardımcısı

15/04/2012 Şef : H.S.DOĞAN
19/04/2012 Şb.Md. : İ.GÜZEL

	<p>Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. Bilgi için: M.KARAKAŞ Md.Yrd. Telefon: (0 242) 238 60 00 (pbx) Faks : (0 242) 238 61 11 E-posta: antalyaimem@meb.gov.tr projeler07@meb.gov.tr</p>	 <p>www.egitimdestek.meb.gov.tr</p>	 <p>www.haydiki.zlarokula.org</p>		 <p>Daha aydınlık gelecek!</p>
---	---	--	---	---	---

ÇALIŞILACAK OKULLARIN LİSTESİ

Muratpaşa

Atatürk İlköğretim Okulu
Başöğretmen Atatürk İlköğretim Okulu
Hacı Hafize Hakkı Saygan İlköğretim Okulu
Dumlupınar İlköğretim Okulu

Kepez

Alaeddin Keykubat İlköğretim Okulu
Aslanlar İlköğretim Okulu
Ayşe Ahmet Atmaca İlköğretim Okulu
Mustafa Adıyaman İlköğretim Okulu

Konyaaltı

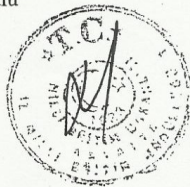
Bedriye Bileydi İlköğretim Okulu
Dr. Cahit Ünver İlköğretim Okulu
Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu
Konyaaltı İlköğretim Okulu

Aksu

Ali Karay İlköğretim Okulu
Çalkaya 75. Yıl Cumhuriyet İlköğretim Okulu
Aksu İlköğretim Okulu

Döşemealtı

Yeniköy İlköğretim Okulu
Mustafa-Ayşe Altun İlköğretim Okulu
Antalya TOKİ İlköğretim Okulu

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI: Gamze Nevra KÖROĞLU

Doğum Tarihi ve Yeri: 01.09.1986 / İstanbul

Medeni Durumu: Evli

Eğitim Durumu

Lisans Diploması: İ.T.Ü Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Çalgı Bölümü

Tez Konusu: İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Yapan Müzik Dersi Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri ve Karşılaştıkları Sorunlar

Yabancı Dil / Diller: İngilizce

Bilimsel Faaliyetler

Abant İzzet Baysal Üniversitesi 2. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi, Öğretmen Adaylarının Türkiye'deki Eğitim Reformları ile İlgili Görüşleri, 2012.

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar: Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuarı Geleneksel Türk Müziği Bölümü

E-Mail: nevragulser@hotmail.com